

**UCHWAŁA NR XIX/224/25
RADY GMINY SUCHY LAS**

z dnia 17 grudnia 2025 r.

**w sprawie Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych
na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030**

Na podstawie art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), Rada Gminy Suchy Las uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suchy Las.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY

SUCHY LAS

NA LATA 2026-2030

LISTOPAD 2025 ROK

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	5
WPROWADZENIE	6
Metodologia opracowania Strategii.....	9
Podstawy prawne.....	11
Spójność z dokumentami strategicznymi	14
Dokumenty krajowe.....	14
Dokumenty regionalne.....	15
Dokumenty lokalne.....	15
Metodologia badań społecznych.....	16
Wybór metod i technik badawczych	17
Dobór próby i narzędzie badawcze	18
CHARAKTERYSTYKA GMINY SUCHY LAS.....	19
Położenie.....	19
Sytuacja demograficzna.....	20
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
Sytuacja mieszkaniowa	25
Edukacja i wychowanie	26
Kultura, sport i rekreacja.....	29
Opieka zdrowotna	31
Bezpieczeństwo publiczne	33
Promocja Gminy	34
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej.....	35
Lokalny system pomocy społecznej.....	43
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	47
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH	
MIESZKAŃCÓW GMINY SUCHY LAS.....	48
Struktura badanej próby	48
Problemy społeczne.....	50

Rynek pracy	51
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	53
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.....	54
Problem alkoholowy	57
Problem nikotynowy	59
Problem narkotykowy.....	60
Problem przemocy	61
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	65
Uczestnictwo w grach hazardowych	67
Inne uzależnienia behawioralne	68
Zdrowie psychiczne	69
SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY SUCHY LAS	71
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	71
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	76
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	79
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	86
Aktywność i integracja społeczna seniorów	91
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	95
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	98
Zdrowie psychiczne	102
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	104
Analiza SWOT	105
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	111
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	112
Cel strategiczny nr 1.....	113
Cel strategiczny nr 2.	117
Cel strategiczny nr 3.....	121
Cel strategiczny nr 4.....	126

Cel strategiczny nr 5.....	129
Cel strategiczny nr 6.....	130
Ramy finansowe Strategii.....	133
System wdrażania Strategii	134
System aktualizacji Strategii.....	135
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	136
Monitoring i ewaluacja.....	137
Wnioski i podsumowanie	142
BIBLIOGRAFIA.....	145
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	147
Spis rysunków.....	147
Spis tabel.....	147
Spis wykresów	150

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CKiBP – Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las

DPS – dom pomocy społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOS – Gminny Ośrodek Sportu w Suchym Lesie

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KP – Komisariat Policji w Suchym Lesie

KS – Klub Seniora

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Luboniu wraz z filią w Suchym Lesie

SG – Straż Gminna

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

UG – Urząd Gminy Suchy Las

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji

¹ Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*

i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach.

² N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dna terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”

W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę gminy Suchy Las, wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą analizę SWOT, misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy⁵ w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. W tabeli numer 1 zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

⁵ Każdorazowo stosując zapis „Gmina” mamy na myśli gminę wiejską Suchy Las

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne. Uzupełnieniem diagnozy jest analiza SWOT, która pozwala uporządkować najważniejsze mocne i słabe strony oraz zidentyfikować szanse i zagrożenia wpływające na rozwój lokalnego systemu wsparcia społecznego.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne.

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,

5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
9. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

10. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
11. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
12. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁶.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 są *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* oraz *Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030*. Na obszarze powiatu poznańskiego najważniejszą rolę odgrywa również *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Poznańskiego na lata 2021-2026* oraz *Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego do 2030 r.*

Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem na poziomie lokalnym, do którego nawiązuje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest *Strategia rozwoju gminy Suchy Las do 2030 r.* Zawarta w niej wizja sprowadza się do określenia „jak dobrze tu mieszkać!” i obejmuje 9 elementów, w tym

- przebudowany układ transportowy,
- szybki i sprawny transport publiczny,
- rozbudowana infrastruktura rowerowa,
- wysokiej jakości zasoby przyrodnicze,

- aktywna społeczność lokalna,
- najbardziej przedsiębiorcza gmina powiatu poznańskiego,
- większy udział OZE,
- komfortowa zabudowa mieszkaniowa,
- rozwinięta infrastruktura społeczna.

Poniższa Strategia zakłada m.in. wzmocnienie spójności i integracji społecznej mieszkańców, rozwój usług społecznych oraz profilaktykę społeczną, wpisując się tym samym w założenia *Strategii rozwoju gminy Suchy Las do 2030 r.*, ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁷.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Suchy Las ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy.

⁷ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109

Wybór metod i technik badawczych

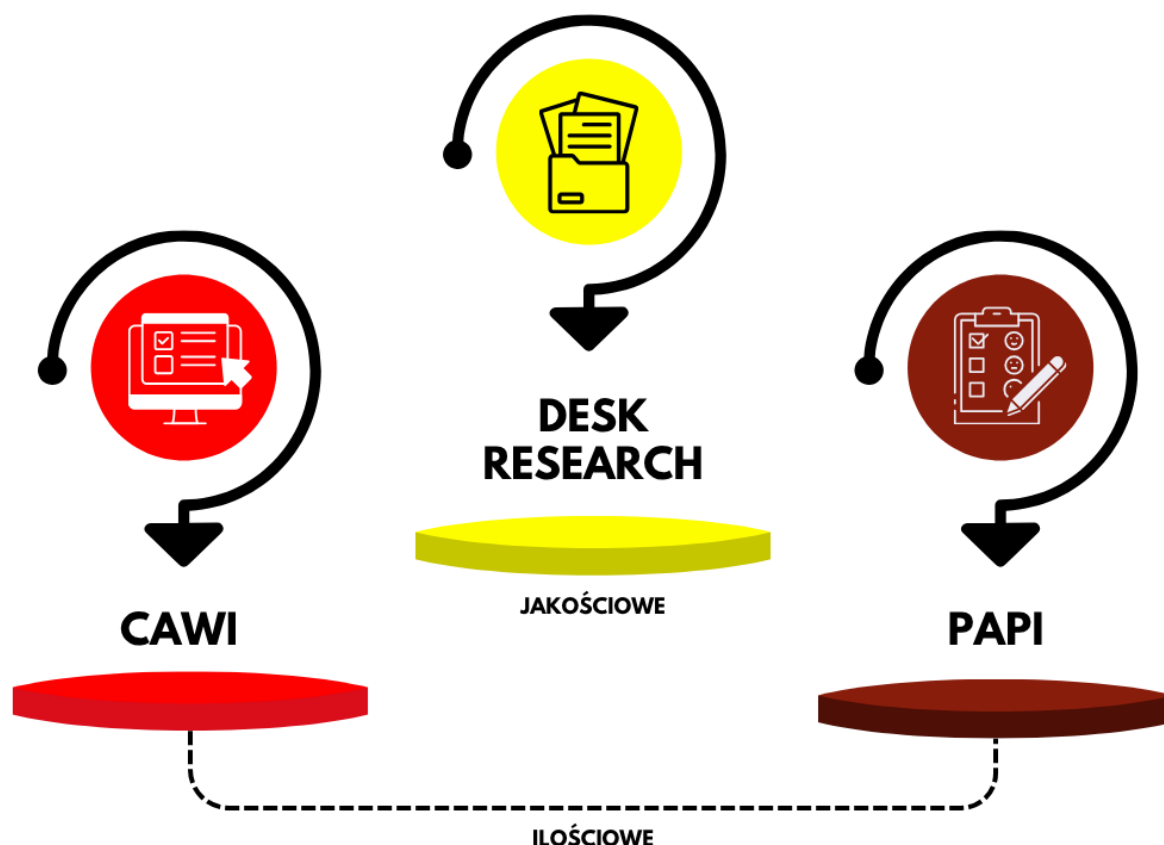
W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców Gminy zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do którego się świadomie zmierza⁸. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą technik **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*) oraz **PAPI** (ang. *Paper and Pencil Interview*). Technika CAWI zakłada prowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Technika PAPI polega na bezpośrednim wywiadzie kwestionariuszowym, w którym ankieter zadaje respondentowi pytania i zapisuje jego odpowiedzi na papierowym formularzu. Technika ta jest tradycyjną formą prowadzenia badań społecznych, umożliwia bezpośredni kontakt z respondentem i obserwację jego reakcji, jednak jest bardziej czasochłonna i kosztowna w porównaniu z metodami elektronicznymi.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Suchy Las.

⁸ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60

Rysunek 1. Wykorzystane metody i techniki badawcze

Źródło: Opracowanie własne.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badanie dorosłych mieszkańców zostało przeprowadzone w okresie od października do listopada 2025 roku i wzięło w nim udział 148 osób. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 0,5 pp. od 100%.

CHARAKTERYSTYKA GMINY SUCHY LAS

Położenie

Suchy Las to gmina wiejska położona w powiecie poznańskim, w województwie wielkopolskim. Zajmuje powierzchnię 116,5 km², co stanowi 6,1% powiatu poznańskiego oraz 0,4% całego Województwa. Graniczy ona z gminami: Murowana Goślina, Czerwonak, Poznań (miasto na prawach powiatu), Rokietnica, a także z gminą Oborniki leżącą w granicach administracyjnych powiatu obornickiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Suchy Las na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: Opracowanie własne.

Układ transportowy gminy Suchy Las opiera się przede wszystkim na dobrze rozwiniętej sieci drogowej, której główną osią jest droga krajowa nr 11 łącząca Gminę z Poznaniem i regionem. Uzupełniają ją drogi powiatowe i lokalne, zapewniające sprawny dojazd do poszczególnych miejscowości. Ważnym elementem systemu jest transport publiczny organizowany we współpracy z poznańskim ZTM. Na terenie Gminy kursuje kilka linii autobusowych, w tym linia nocna.

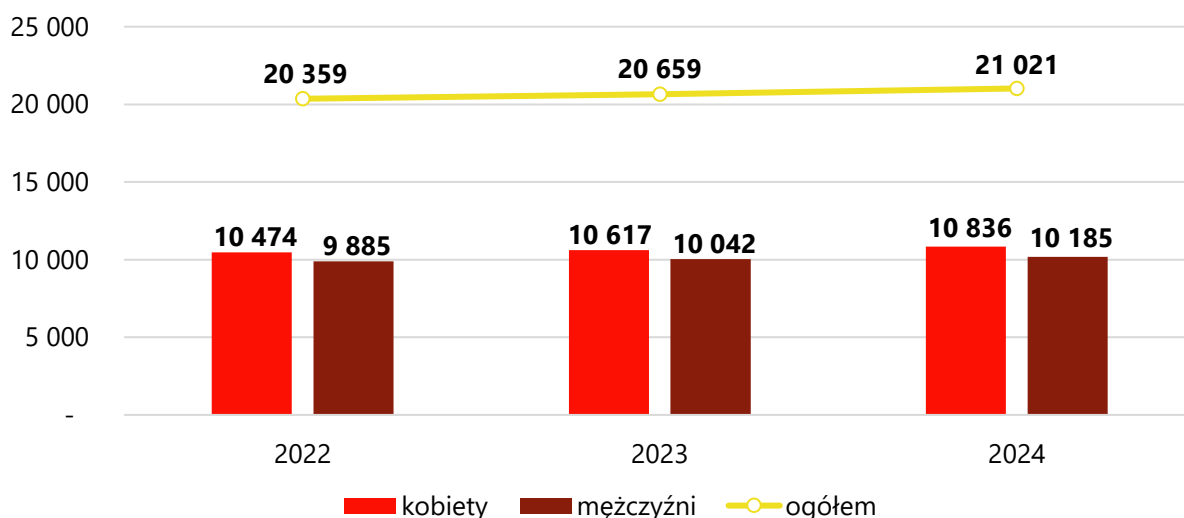

Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Suchy Las zamieszkiwało 21 021 osób, z czego 10 836 to kobiety, a 10 185 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie można zauważyć postępujący wzrost liczby mieszkańców – najwyższą liczbę odnotowano w 2024 roku. Jest to odwrotna tendencja niż zaobserwowano w skali kraju, gdzie liczba ludności w ostatnich latach znacząco się zmniejszyła. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w latach 2022-2024 widoczna jest przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Suchy Las w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Suchy Las w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie 0,34 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość w porównaniu do województwa wielkopolskiego (-2,80), a jednocześnie niższą niż odnotowano dla powiatu poznańskiego (0,63). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny był stopniowy spadek przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2022 roku wynosił on 3,41, w 2023 roku było to 0,98, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie 0,34. Podobne tendencje odnotowano w przypadku Powiatu i Województwa – najwyższe wartości odnotowano w 2022 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Suchy Las w porównaniu do powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Suchy Las	3,41	0,98	0,34
powiat poznański	2,48	1,55	0,63
województwo wielkopolskie	-2,16	-2,18	-2,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Struktura ludności w gminie Suchy Las według ekonomicznych grup wieku w 2024 roku przedstawiała się następująco:

- 22,5% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 59,0% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 18,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można postępujący spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie

wielkopolskim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 19,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 22,2% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym⁹.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Suchy Las w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	23,7	23,1	22,5
wiek produkcyjny	58,4	58,5	59,0
wiek poprodukcyjny	18,0	18,4	18,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

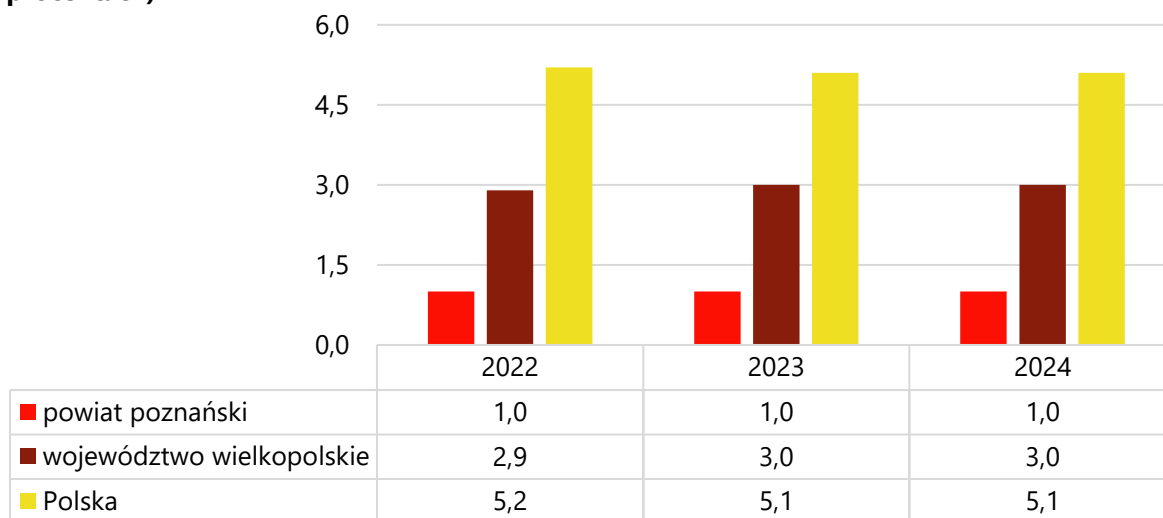
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu poznańskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 1,0%, a więc była zdecydowanie niższa w zestawieniu z Województwem (3,0%) oraz Polską (5,1%). W omawianym okresie w powiecie poznańskim stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymywała się na stałym poziomie, w województwie wielkopolskim nastąpił nieznaczny wzrost wartości wskaźnika, natomiast w całym kraju odnotowano niewielki spadek. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

⁹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego [2024 rok]

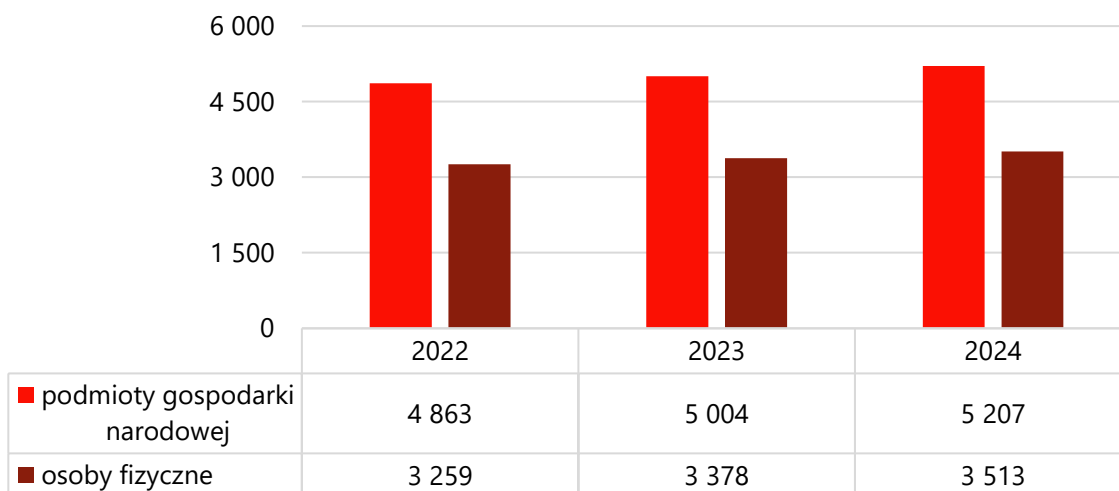
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie poznańskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Suchy Las na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 5 207 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 3 513 (67,5%). Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Suchy Las uległa wzrostowi – najwyższą liczbę odnotowano w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Suchy Las w latach 2022-2024

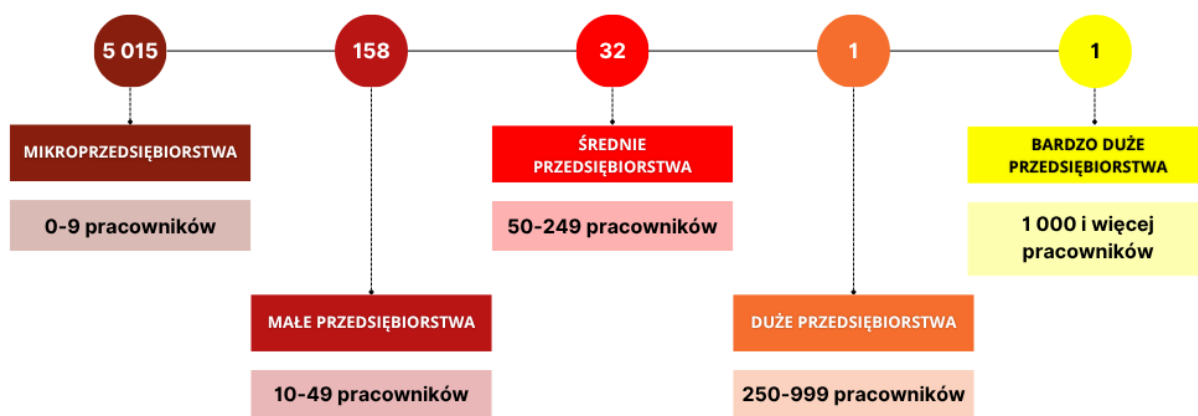

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

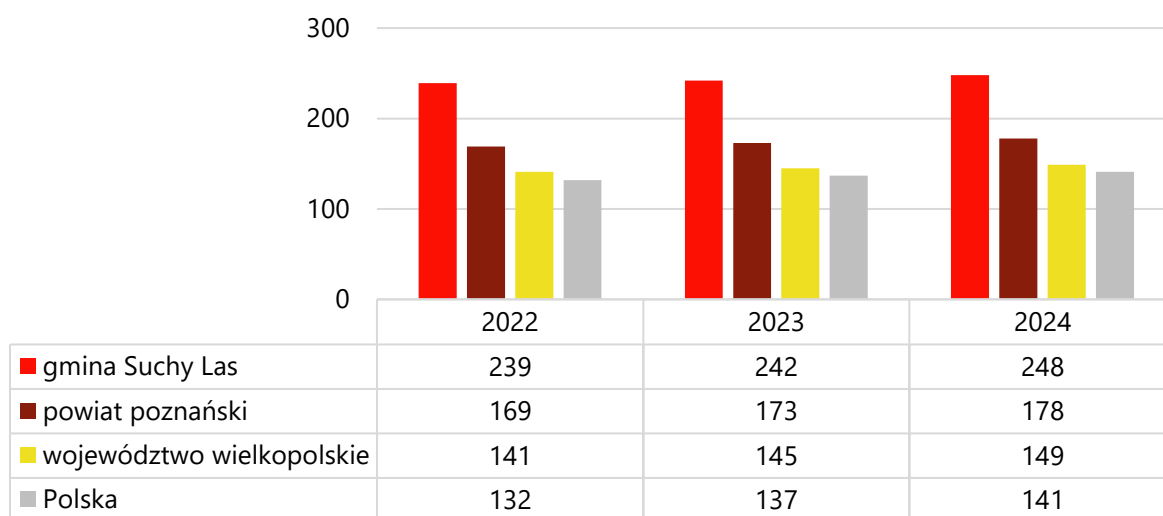
Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Suchy Las według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 5 015 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadzi również 158 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników, 32 średnie przedsiębiorstwa (50-249 pracowników), a także po 1 przedsiębiorstwie zatrudniającym 250-999 oraz 1 000 i więcej pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów z terenu gminy Suchy Las zarejestrowanych w rejestrze REGON według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w Gminie wypada najbardziej korzystnie. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik dla gminy Suchy Las wynosił 248 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w powiecie poznańskim było to 178 podmiotów, w przypadku województwa wielkopolskiego – 149, natomiast w kraju – 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest stopniowy wzrost wskaźnika we wszystkich przedstawionych jednostkach. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim, województwie wielkopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Sytuacja mieszkaniowa

Z dostępnych danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Suchy Las to łącznie 7 774 nieruchomości (stan na koniec 2024 roku). Liczba ta w omawianym okresie uległa wzrostowi. W zakresie przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania w Gminie w latach 2022-2024 zaobserwowano niewielkie wahania – w 2024 roku wynosiła ona 111,8 m².

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024

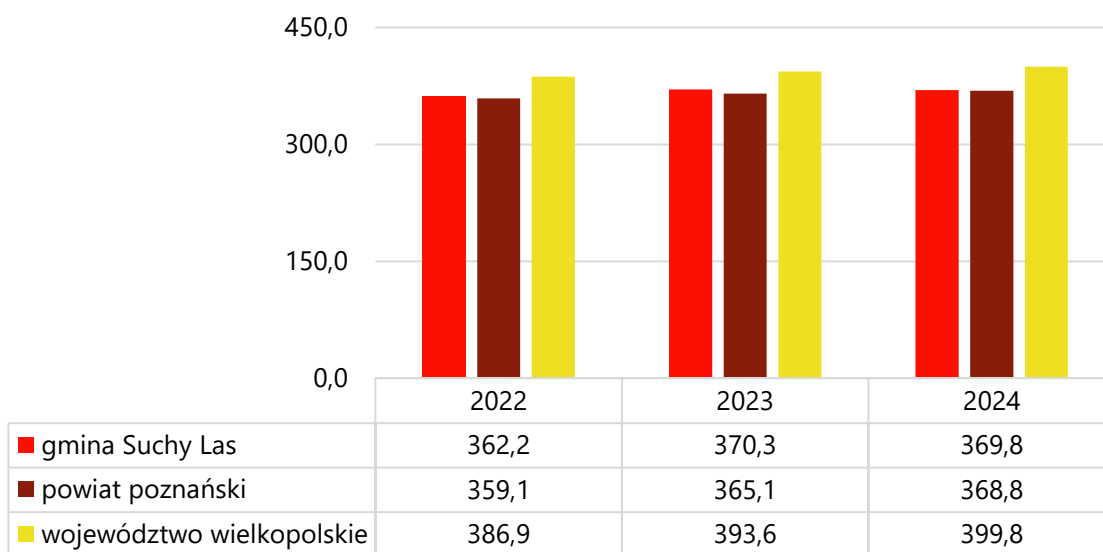
wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba mieszkań	7 375	7 651	7 774
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	112,0	111,5	111,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las w 2024 roku wynosiła 369,8, a tym samym była większa w porównaniu z ich liczbą w całym powiecie poznańskim (368,8) oraz niższa niż odnotowano w województwie wielkopolskim (399,8). W latach 2022-2024 można zauważyć, że liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Powiecie i Województwie systematycznie wzrastała, podczas gdy w Gminie obserwowano niewielkie wahania. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 5. Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim i województwie wielkopolskim w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku na analizowanym obszarze funkcjonowały 4 szkoły podstawowe i 3 przedszkola, dla których organem prowadzącym była gmina Suchy Las, w tym:

- Przedszkole „Leśnych Ludków” w Suchym Lesie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie,
- Zespół Szkół im. O. Mariana Żelazka w Chludowie,
- Zespół Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w szkołach podstawowych. Z prezentowanych danych wynika, iż w 2024 roku do placówek uczęszczało ogółem 2 046 uczniów, z czego największą część stanowili wychowankowie Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie (765 uczniów). W omawianym okresie łączna liczba uczniów uległa spadkowi – najwyższą liczbę odnotowano w 2022 roku (2 108). Należy zauważyć, że w 2024 roku w porównaniu do roku bazowego liczba uczniów zmniejszyła się o 62 osoby.

Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie	604	599	595
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie	824	762	765
Szkoła Podstawowa w Chludowie	351	349	344
Szkoła Podstawowa w Biedrusku	329	343	342
RAZEM	2 108	2 053	2 046

Źródło: Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2022, 2023 i 2024 roku.

Na terenie Gminy funkcjonują również 3 niepubliczne szkoły podstawowe, do których w roku szkolnym 2023/2024 uczęszczało łącznie 351 uczniów¹⁰.

W 2024 roku nauczaniem przedszkolnym objętych było łącznie 611 dzieci, z czego największą część stanowili wychowankowie Przedszkola „Leśnych Ludków” w Suchym Lesie (234 osoby). Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym ulegała wahaniom – w 2022 roku było to 610 podopiecznych, w 2023 roku – 603, z kolei w 2024 roku – 611.

Tabela 6. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Przedszkole „Leśnych Ludków” w Suchym Lesie	223	229	234
Przedszkole przy Zespole Szkół im. O. Mariana Żelazka w Chludowie	193	183	184
Przedszkole przy Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku	194	191	193
RAZEM	610	603	611

Źródło: Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2022, 2023 i 2024 roku.

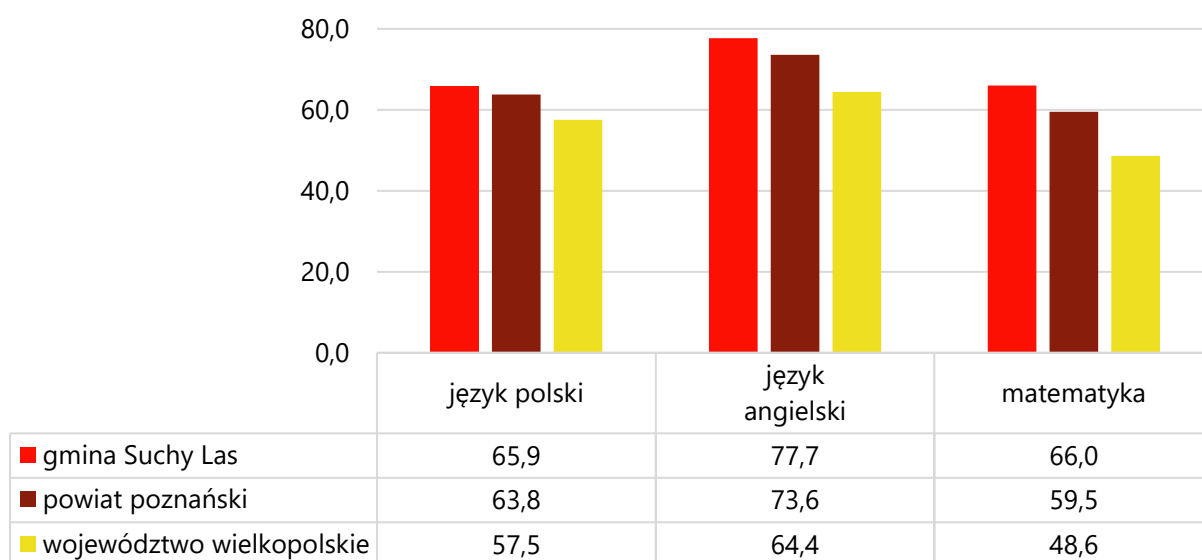
¹⁰ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

Na terenie Gminy funkcjonuje także 8 niepublicznych przedszkoli, 1 przedszkole publiczne z prywatnym operatorem i 2 punkty przedszkolne, do których w roku szkolnym 2023/2024 uczęszczało łącznie 369 dzieci¹¹.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Suchy Las w odniesieniu do średniej dla powiatu poznańskiego oraz województwa wielkopolskiego. W porównaniu do Powiatu i Województwa, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali najwyższe wyniki z każdej części egzaminu. Najmniej korzystnie uczniowie z terenu Gminy napisali egzamin z języka polskiego (65,9%), zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego – 77,7%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Suchy Las, powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego w 2024 roku

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>.

W 2024 roku na terenie gminy Suchy Las funkcjonowało 11 żłobków niepublicznych, zapewniających opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3, co znacząco wspiera rodziny i umożliwia łączenie obowiązków zawodowych z rodzicielstwem¹².

¹¹ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

¹² tamże

Na terenie gminy Suchy Las organizowany jest bezpłatny transport szkolny dla uczniów spełniających ustawowe kryteria dotyczące odległości od miejsca zamieszkania do szkoły. Przewozy realizuje Zakład Komunikacji Publicznej. Gmina zapewnia także transport i opiekę dla uczniów z niepełnosprawnościami, w tym zwrot kosztów przejazdów rodzicom na podstawie zawieranych umów.

W Gminie funkcjonuje również system umożliwiający uczniom szkół podstawowych bezpłatne korzystanie z komunikacji zbiorowej w strefach A+B+C+D aglomeracji poznańskiej. Bilety obowiązują przez cały rok. W 2024 roku Gmina zakupiła łącznie 1 190 biletów po 60 zł, wspierając codzienną mobilność uczniów i ułatwiając ich dojazd do placówek oświatowych¹³.

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury na analizowanym obszarze jest Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las. Głównym celem CKiBP jest *pozyskiwanie i przygotowywanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w kulturze, współtworzenia i ochrony jej wartości oraz dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej i światowej*¹⁴. W ramach CKiBP funkcjonują trzy placówki biblioteczne – siedziba CKiBP mieści się w Suchym Lesie, z kolei jej dwie filie zlokalizowane są w Chludowie i Złotnikach.

CKiBP przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi, stowarzyszeniami oraz placówkami oświatowymi zlokalizowanymi na terenie Gminy, aktywnie organizuje liczne wydarzenia, wśród których w 2024 roku znalazły się m.in. liczne wystawy artystyczne, koncert Małgorzaty Ostrowskiej pt. „Meluzyna”, koncert Andrzeja Piasecznego, Dni Kraterów Meteorytowych, Tydzień Bibliotek, Dni Gminy Suchy Las, Wianki w Golęczewie, Przegląd Zespołów Śpiewaczych oraz Kolędowanie¹⁵.

¹³ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

¹⁴ Załącznik do uchwały nr XXXVI/359/13 Rady Gminy Suchy Las z dnia 27 czerwca 2013 r.

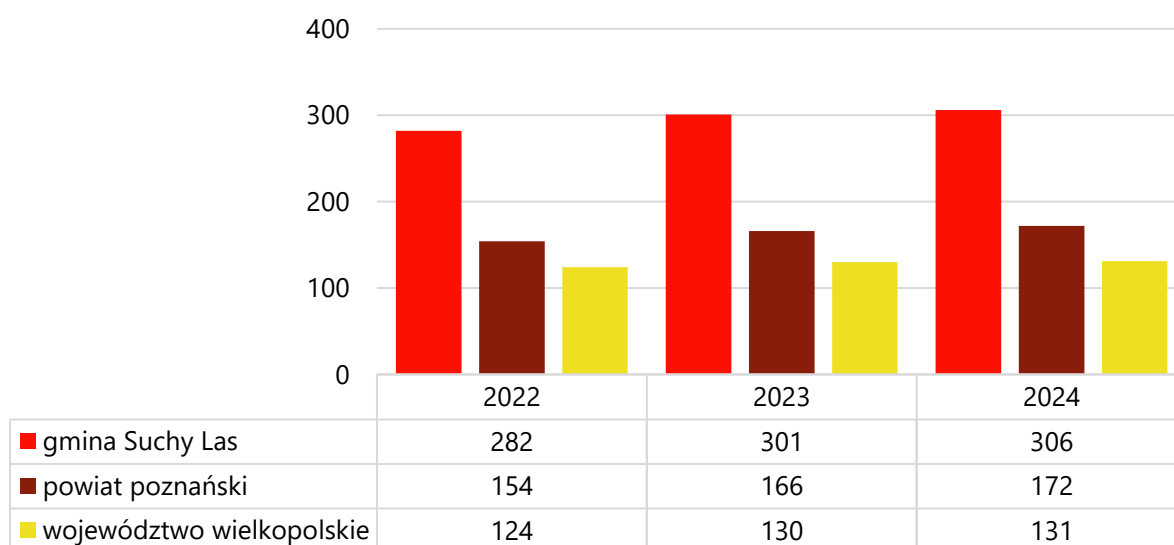
¹⁵ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

W CKiBP organizowane są również zajęcia taneczne, rzeźbiarskie i muzyczno-sensoryczne dla różnych grup wiekowych, które sprzyjają rozwojowi talentów, aktywności twórczej oraz integracji mieszkańców.

Kolejny wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców uległa wzrostowi na przestrzeni analizowanych lat, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (306). W porównaniu do Powiatu i Województwa, wskaźnik dla Gminy w ostatnich latach przyjmował zdecydowanie wyższe wartości, co świadczy o wyższym poziomie aktywności czytelniczej mieszkańców Gminy i wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na rozwój oferty bibliotek publicznych na tym obszarze.

Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2024 roku na terenie Gminy zorganizowano 211 wydarzeń bibliotecznych, w których uczestniczyło łącznie 5 968 osób¹⁶.

¹⁶ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

Gmina aktywnie wspiera rozwój sportu i rekreacji, tworząc mieszkańcom szerokie możliwości uczestnictwa w różnych formach aktywności fizycznej. W 2024 roku zorganizowano łącznie 93 wydarzenia sportowe, obejmujące zarówno imprezy o charakterze rekreacyjnym, jak i zawody skierowane do dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów¹⁷. Różnorodność inicjatyw sprzyja integracji społecznej, promuje zdrowy styl życia i wzmacnia zaangażowanie mieszkańców w lokalne życie sportowe. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za organizację i koordynację działań o charakterze sportowym w gminie Suchy Las jest Gminny Ośrodek Sportu.

Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Suchy Las funkcjonuje 25 przychodni, które tworzą lokalny system opieki zdrowotnej. Liczba mieszkańców przypadających na 1 przychodnię wynosi zatem 841 – jest to ponad dwukrotnie niższa i jednocześnie bardziej korzystna liczba niż w przypadku całego Powiatu, gdyż świadczy o większej dostępności do świadczeń medycznych. Z danych GUS wynika, iż w Gminie w 2024 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 92 522 porady – oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy przypadało wówczas 4,4 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu poznańskiego, która w omawianym roku wynosiła 5,2.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Suchy Las na tle powiatu poznańskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
przychodnie ogółem	275	25
liczba mieszkańców przypadająca na 1 przychodnię	1 652	841
liczba porad udzielonych w ramach POZ	2 344 534	92 522
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,2	4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

W ramach działań z zakresu ochrony i promocji zdrowia gmina Suchy Las podejmuje inicjatywy mające na celu podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców oraz ułatwienie dostępu do badań profilaktycznych i konsultacji specjalistycznych. W 2024 roku na terenie Gminy realizowano działania m.in. w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest tworzenie warunków sprzyjających ograniczaniu szkód wynikających z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, wspieraniu osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień oraz wzmacnianiu działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych. Ponadto zrealizowano szereg innych programów, które zostały scharakteryzowane w kolejnej tabeli.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące uczestników programów zdrowotnych realizowanych na terenie Gminy w 2024 roku

wyszczególnienie	liczba uczestników
Program profilaktyki 40 Plus	235
Program Profilaktyki w zakresie osteoporozy	247
Program z zakresu wczesnego wykrywania wad wzroku	77
Badania mammograficzne	521 ¹⁸

Źródło: Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku.

W ramach tych wydarzeń przeprowadzono bezpłatne konsultacje lekarskie, liczne badania diagnostyczne oraz porady profilaktyczne, z których skorzystało kilkuset mieszkańców Gminy.

¹⁸ Przedstawiono liczbę zrealizowanych badań, która nie jest tożsama z liczbą uczestników, gdyż mieszkanki Gminy mogły z nich skorzystać wielokrotnie

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Suchy Las bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Suchym Lesie, podległego Komendzie Miejskiej Policji w Poznaniu. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy, w tym m.in. poprzez prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych w trakcie imprez masowych i spotkań ze społeczeństwem, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej.

Istotnym elementem lokalnego systemu bezpieczeństwa jest również Straż Gminna, której zadaniem jest dbanie o porządek publiczny oraz egzekwowanie przepisów prawa miejscowego. Ich obecność wpływa na szybkie reagowanie na zgłaszane przez mieszkańców problemy, odciążając jednocześnie Policję w czynnościach o charakterze administracyjno-porządkowym. Dzięki temu Straż Gminna stanowi ważne ogniwo w utrzymaniu bezpieczeństwa i ładu na terenie Gminy. W 2024 roku funkcjonariusze Straży Gminnej interweniowali 1 134 razy, wystosowali 242 pouczenia, nałożyli 165 mandatów karnych, doprowadzili 7 osób do izby wytrzeźwień oraz udzielili 13 prelekcji w placówkach oświatowych¹⁹.

Na terenie gminy Suchy Las funkcjonują również 4 Ochotnicze Straże Pożarne²⁰, co znacząco podnosi poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Aktywność jednostek OSP obejmuje nie tylko udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, ale także działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz lokalnej społeczności, co czyni je kluczowym elementem systemu bezpieczeństwa w Gminie.

¹⁹ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

²⁰ tamże

Promocja Gminy

Promocja gminy stanowi ważny element budowania jej rozpoznawalności, wzmocnienia wizerunku oraz rozwijania aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej. Działania podejmowane w tym obszarze mają na celu prezentowanie atutów gminy Suchy Las, wspieranie lokalnych inicjatyw oraz utrwalanie pozytywnego odbioru Gminy zarówno wśród mieszkańców, jak i odwiedzających. Dzięki konsekwentnej i różnorodnej aktywności promocyjnej Gmina umacnia swoją pozycję jako nowoczesna, dynamiczna i przyjazna społeczności lokalnej.

Jednym z narzędzi sprzyjających szeroko rozumianej promocji jest pismo samorządowe pn. „Gazeta Sucholeska”. W 2024 roku ukazało się 10 wydań gazety, każde drukowane w nakładzie 4 700 egzemplarzy²¹. Gazeta dystrybuowana była m.in. do wszystkich miejscowości na terenie Gminy, gmin partnerskich oraz jednostek sąsiednich.

Przykładem innego narzędzia jest System Powiadamiania SMS, który odgrywa znaczącą rolę w zakresie komunikacji kryzysowej i informacyjnej, umożliwiając szybkie przekazywanie mieszkańcom istotnych komunikatów dotyczących bezpieczeństwa, wydarzeń lokalnych czy utrudnień. Rozwiązanie to wspiera budowanie sprawnego obiegu informacji w Gminie, podnosząc poziom przygotowania i świadomości mieszkańców. W ramach systemu wysyłane są komunikaty tematyczne, co umożliwia docieranie z odpowiednimi treściami do konkretnych grup odbiorców.

Mieszkańcy mogą korzystać również z Sucholeskiej Karty Mieszkańca. Jest to program wzmacniający identyfikację lokalną oraz integrację mieszkańców poprzez dostęp do szeregu udogodnień, zniżek i ofert przygotowanych przez lokalnych partnerów – instytucje, przedsiębiorców i organizacje. Karta jest elementem polityki promocyjno-informacyjnej Gminy, ułatwiając mieszkańcom korzystanie z usług publicznych oraz zachęcając do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Rejestracja

²¹ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

i obsługa programu odbywają się również poprzez specjalną platformę internetową, która usprawnia kontakt Gminy z mieszkańcami.

Ostatnim elementem systemu promocyjnego Gminy jest Aplikacja „mMieszkaniec” , która stanowi nowoczesne narzędzie cyfrowe wspierające komunikację na linii urząd – mieszkaniec. Umożliwia zgłaszanie różnego rodzaju interwencji, śledzenie aktualności, dostęp do usług publicznych oraz szybkie przekazywanie informacji o problemach w przestrzeni gminnej. Dzięki zintegrowaniu z Elektroniczną Skrzynką Podawczą i narzędziami urzędu aplikacja zwiększa dostępność usług oraz usprawnia proces zgłaszania i obsługi spraw. Wykorzystanie aplikacji wzmacnia partycypację mieszkańców i podnosi efektywność zarządzania Gminą. W 2024 roku za pośrednictwem aplikacji obsłużono 318 zgłoszeń²².

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku²³.

²² Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

²³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

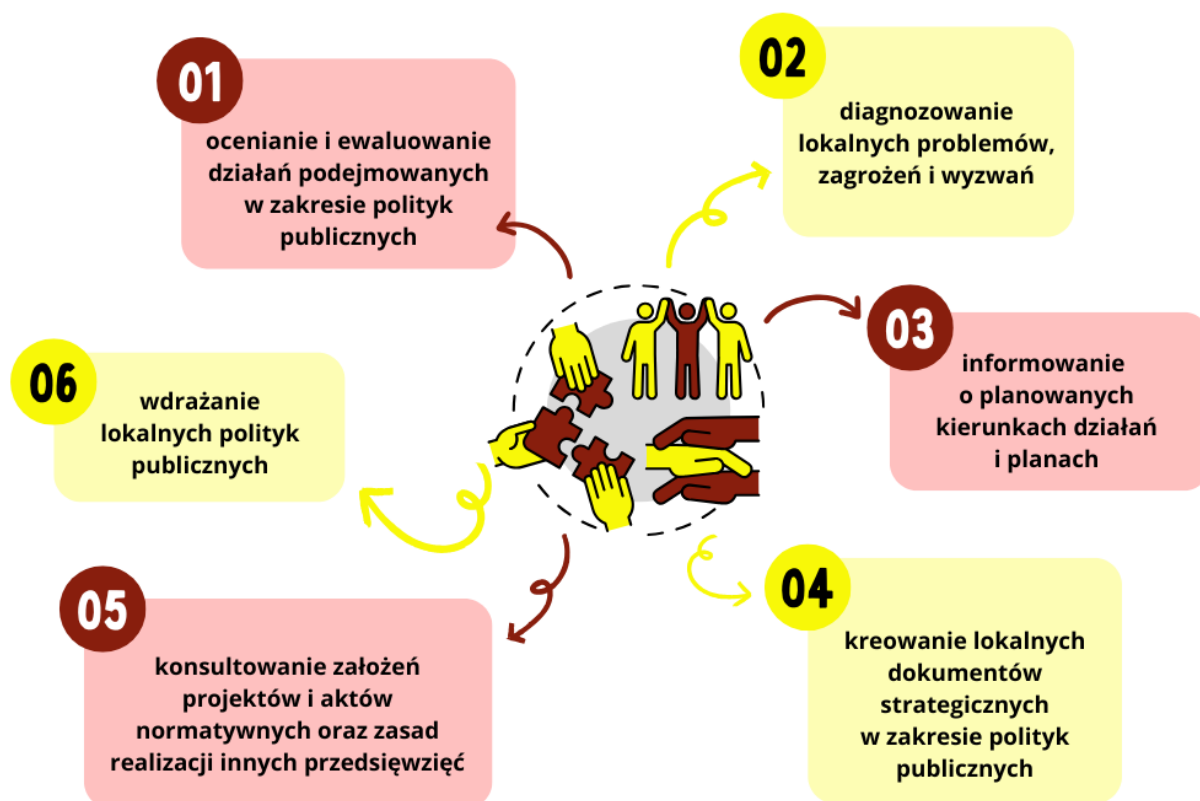
Rysunek 4. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączania wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 5. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług

społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 9. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

Lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	■ działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	■ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ■ działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	■ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	■ pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	■ ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób z niepełnosprawnościami	■ działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami
7.	Edukacji publicznej	■ nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	■ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	■ kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	■ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	■ działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

Lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
		▪ upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji ▪ udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ▪ upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	▪ tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	▪ ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	▪ działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości ▪ rewitalizacji ▪ działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ▪ działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji.

W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecanie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także w oparciu o roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność użytku publicznego, uchwalany przez Radę Gminy. Program ten określa m.in. cele, priorytety oraz formy i zasady współpracy. W gminie Suchy Las działalność prowadzą m.in.:

- Sucholeskie Stowarzyszenie Sportowe Fighter,
- Stowarzyszenie UKS Dąb,
- Towarzystwo Młodzieży Sportowej Suchary,
- Stowarzyszenie Basket Team Suchy Las,
- Stowarzyszenie KF RED BOX,
- Uczniowski Klub Sportowy Gimnazjon,

- Uczniowski Klub Sportowy Octopus,
- Sucholeskie Stowarzyszenie Teakwondo Instytut Masters,
- Uczniowski Klub Sportowy Złoci Złotkowo,
- Uczniowski Klub Sportowy Delfin,
- Uczniowski Klub Sportowy REKORD,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy Akro-Fly,
- Stowarzyszenie Wiara Lecha,
- Gołęczewski Klub Sportowy,
- Fundacja Świętego Benedykta,
- Stowarzyszenie Zespołu Pieśni i Tańca „Chludowanie”,
- Stowarzyszenie Orkiestra Dęta w Chludowie,
- Stowarzyszenie Artystyczne Twórczość Bez Granic,
- Stowarzyszenie Chóru Soli Deo,
- Stowarzyszenie Biedrusko,
- Fundacja Pomocny Projekt,
- Stowarzyszenie Integracji Europejskiej Aktywni,
- Fundacja Hugo,
- Wojskowe Stowarzyszenie Czata Biedrusko,
- Fundacja OdNova,
- Stowarzyszenie im. Wojciecha Bogusławskiego,
- Spółdzielnia socjalna „Szansa” założona w partnerstwie gminy Murowana Goślina i gminy Suchy Las.

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na terenie gminy Suchy Las jest zarejestrowanych 6 tego typu ugrupowań, w tym:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Złotnikach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Biedrusku,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Chludowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zielątkowie „PIECZONA PYRA”,

- Koło Gospodyń Wiejskich „GOŁĘCZEWIANKI”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Złotkowie „ZŁOTE ZŁOTKOWO”.

W gminie Suchy Las w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie 5 207 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 79 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 33 fundacje. Na przestrzeni lat 2022-2024 zarówno liczba fundacji, jak i stowarzyszeń przyjmowały tendencje wzrostowe – szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

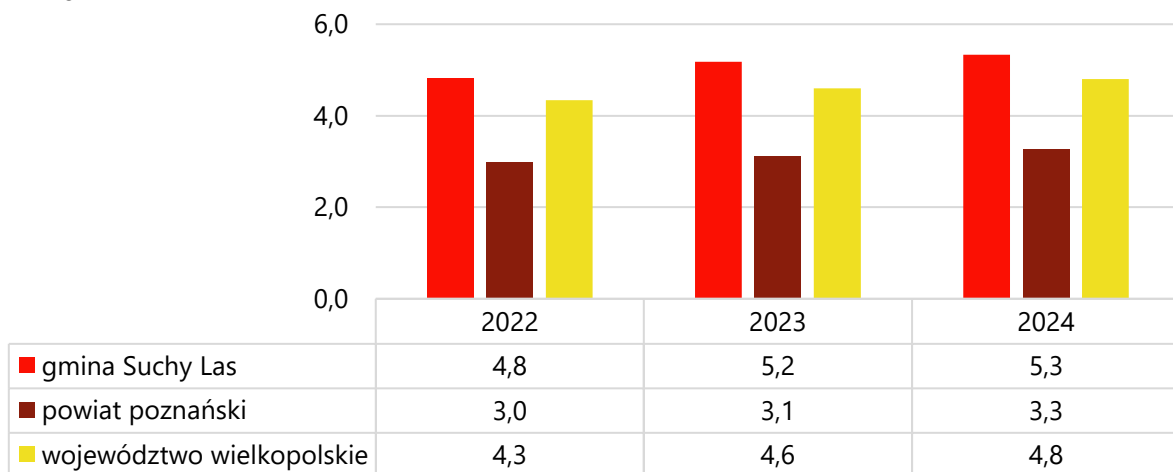
Tabela 10. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	4 863	5 004	5 207
fundacje	24	30	33
stowarzyszenia i organizacje społeczne	74	77	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w latach 2022-2024 uległ wzrostowi, ostatecznie w 2024 roku przyjmując wartość równą 5,3. Każdorazowo wartości dla gminy Suchy Las były wyższe względem powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego, gdzie w 2024 roku odnotowano kolejno 3,3 oraz 4,8.

Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim i województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Istotną rolę w budowaniu aktywnej i zaangażowanej wspólnoty lokalnej pełni Centrum Wolontariatu w Suchym Lesie, realizując działania na podstawie lokalnego „Programu usług wolontarystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie na lata 2023-2027”. Inicjatywy podejmowane przez Centrum sprzyjają integracji społecznej, rozwijaniu pasji oraz budowaniu relacji międzyludzkich, jednocześnie odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności. Wolontariusze biorą udział w licznych wydarzeniach organizowanych zarówno na terenie Gminy, jak i poza nią, wspierając m.in. imprezy społeczne, kulturalne i międzypokoleniowe. Tak prowadzona działalność buduje kulturę aktywności obywatelskiej i wzmacnia lokalny kapitał społeczny.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy Suchy Las oraz jednostek organizacyjnych (OPS, CKiBP, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Lokalny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości²⁴.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Zadania OPS wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych

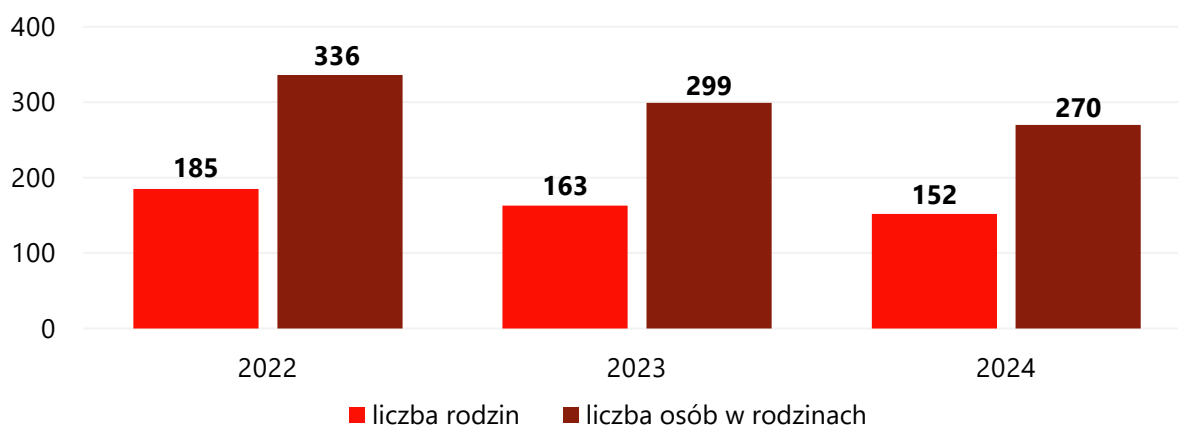
²⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.)

na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. OPS realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2022 roku pomocą społeczną objęte było 185 rodzin, w 2023 roku – 163 rodziny, natomiast w 2024 roku – 152 rodziny. Postępujący spadek widoczny jest również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 270 osób, co oznacza spadek na poziomie 19,6% w stosunku do roku 2022.

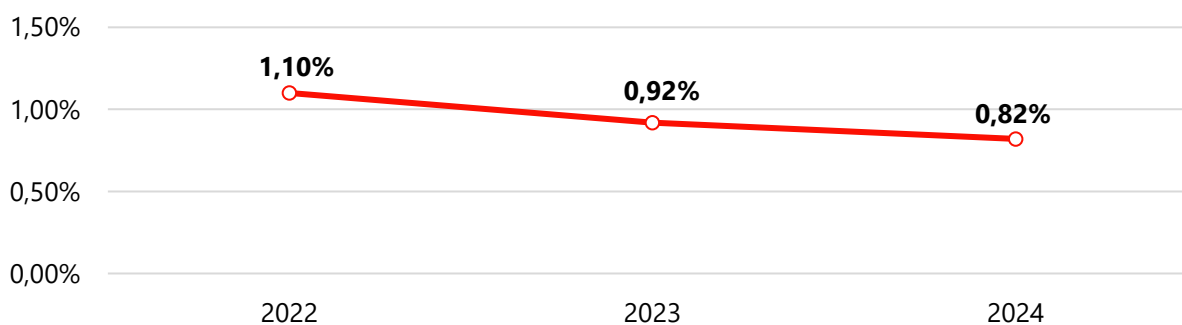
Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Suchy Las w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. W latach 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Suchy Las uległa spadkowi – w 2022 roku było to 1,10%, w 2023 roku – 0,92%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 0,82%.

Wykres 10. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało 28 osób w wieku przedprodukcyjnym, 92 osoby w wieku produkcyjnym oraz 64 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci występują wyraźne dysproporcje – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było wówczas zdecydowanie mniej niż kobiet – stanowili oni 34,8%. Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024, dostrzec można wahania liczby mężczyzn i kobiet w każdej grupie wiekowej – każdorazowo to liczba kobiet dominowała nad liczbą mężczyzn.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
przedprodukcyjny	16	23	22	28	12	16
produkcyjny	47	48	54	61	34	58
poprodukcyjny	13	51	21	42	18	46
RAZEM	76	122	97	131	64	120

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 112 mieszkańcom gminy Suchy Las, natomiast świadczenie niepieniężne 65 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest spadek zarówno w przypadku liczby osób pobierających świadczenia niepieniężne, jak i korzystających ze świadczeń pieniężnych. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia kolejna tabela.

Tabela 12. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	92	71	65
świadczenie pieniężne	136	128	112

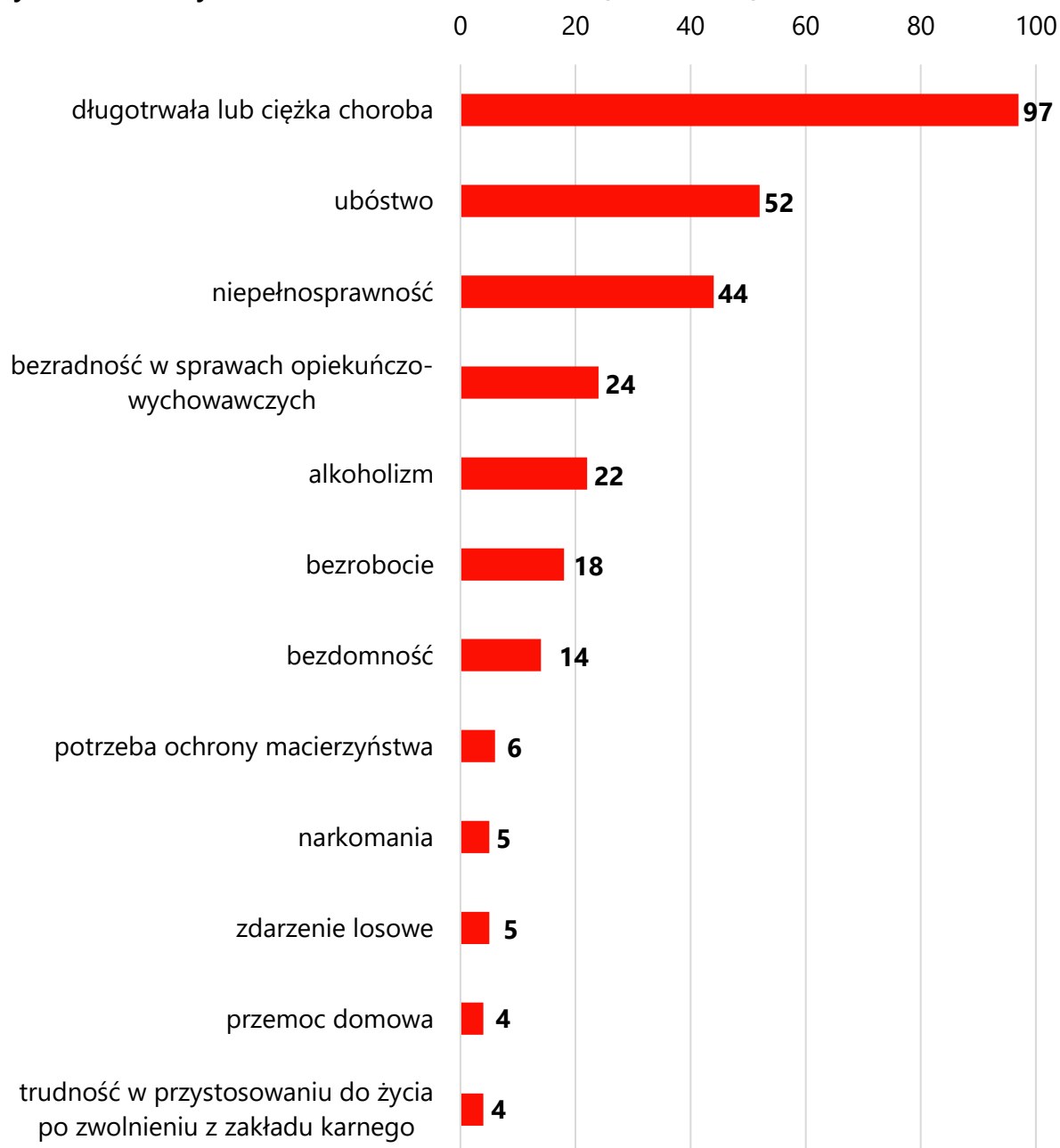
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Suchy Las była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 97 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się ubóstwo (52 rodziny), natomiast na trzecim –

niepełnosprawność (44 rodziny). 24 rodziny skorzystały z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, 22 – z uwagi na występujący z nich problem alkoholizmu, 18 – bezrobocia, a 14 osób z powodu bezdomności. Ponadto, pomocy udzielono również 6 rodzinom z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, po 5 z uwagi na narkomanię lub zdarzenie losowe, natomiast po 4 ze względu na przemoc domową, bądź też trudności w przystosowaniu do życia po wyjściu z zakładu karnego.

Wykres 11. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Suchy Las należą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie,
- Centrum Usług Wspólnych w Suchym Lesie,
- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las,
- Gminny Ośrodek Sportu w Suchym Lesie,
- Klub Seniora „Dębowy Liść” wraz z filiami,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Urząd Gminy Suchy Las,
- Komisariat Policji w Suchym Lesie,
- Straż Gminna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Luboniu wraz z filią Suchym Lesie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, parafie rzymsko-katolickie oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

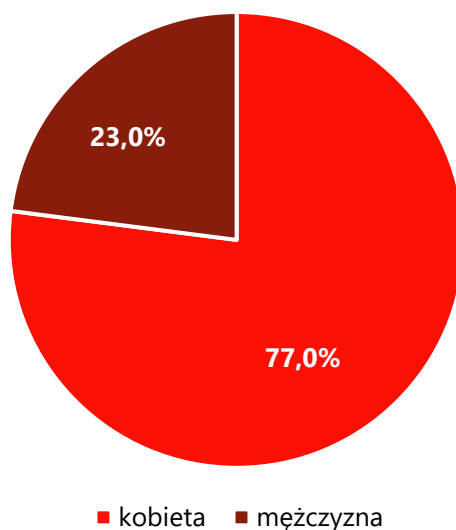
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY SUCHY LAS

W niniejszym rozdziale przedstawiony zostały problemy społeczne występujące w gminie Suchy Las z perspektywy dorosłych mieszkańców. Analiza obejmuje zarówno trudności indywidualne, jak i zjawiska dotyczące całych rodzin i społeczności lokalnej. Celem jest wskazanie głównych obszarów wymagających wsparcia i działań profilaktycznych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Suchy Las wzięło udział 148 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 77,0% ogółu, zaś mężczyźni – 23,0%.

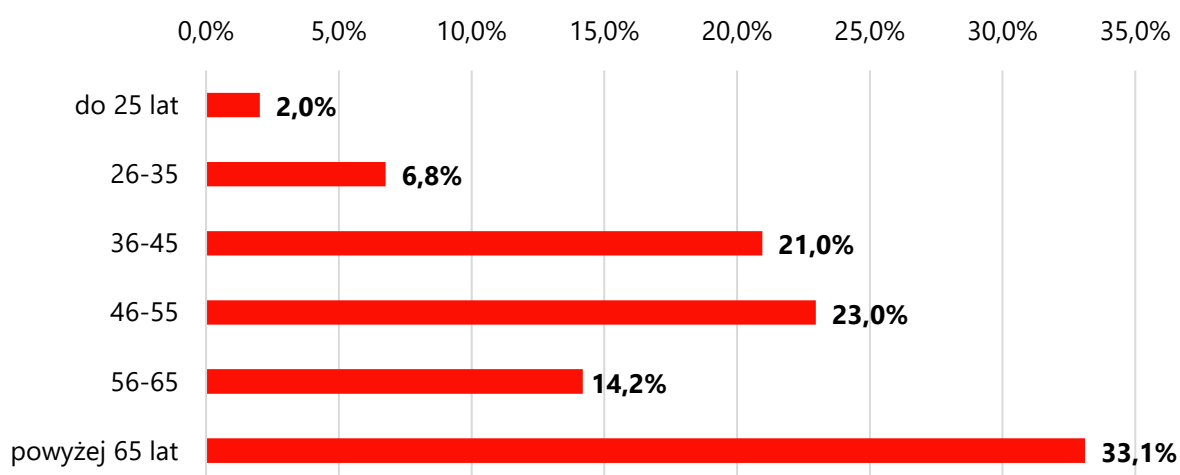
Wykres 12. Płeć uczestników badania: N²⁵=148

²⁵ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie

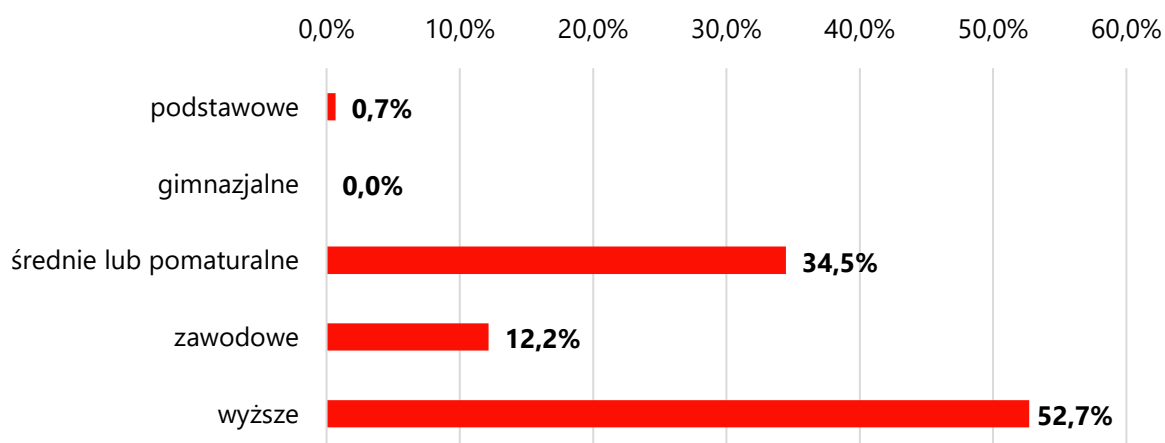
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający powyżej 65 lat (33,1%) oraz 46-55 lat (23,0%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 36-45 lat (21,0%), osoby w wieku 56-65 lat (14,2%), a także między 26 a 35 rokiem życia (6,8%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby do 25 lat (2,0%).

Wykres 13. Wiek: N=148

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (52,7%) oraz średnim lub pomaturalnym (34,5%), natomiast 12,2% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto udział w badaniu wzięli również mieszkańcy, którzy zakończyli edukację na poziomie podstawowym (0,7%).

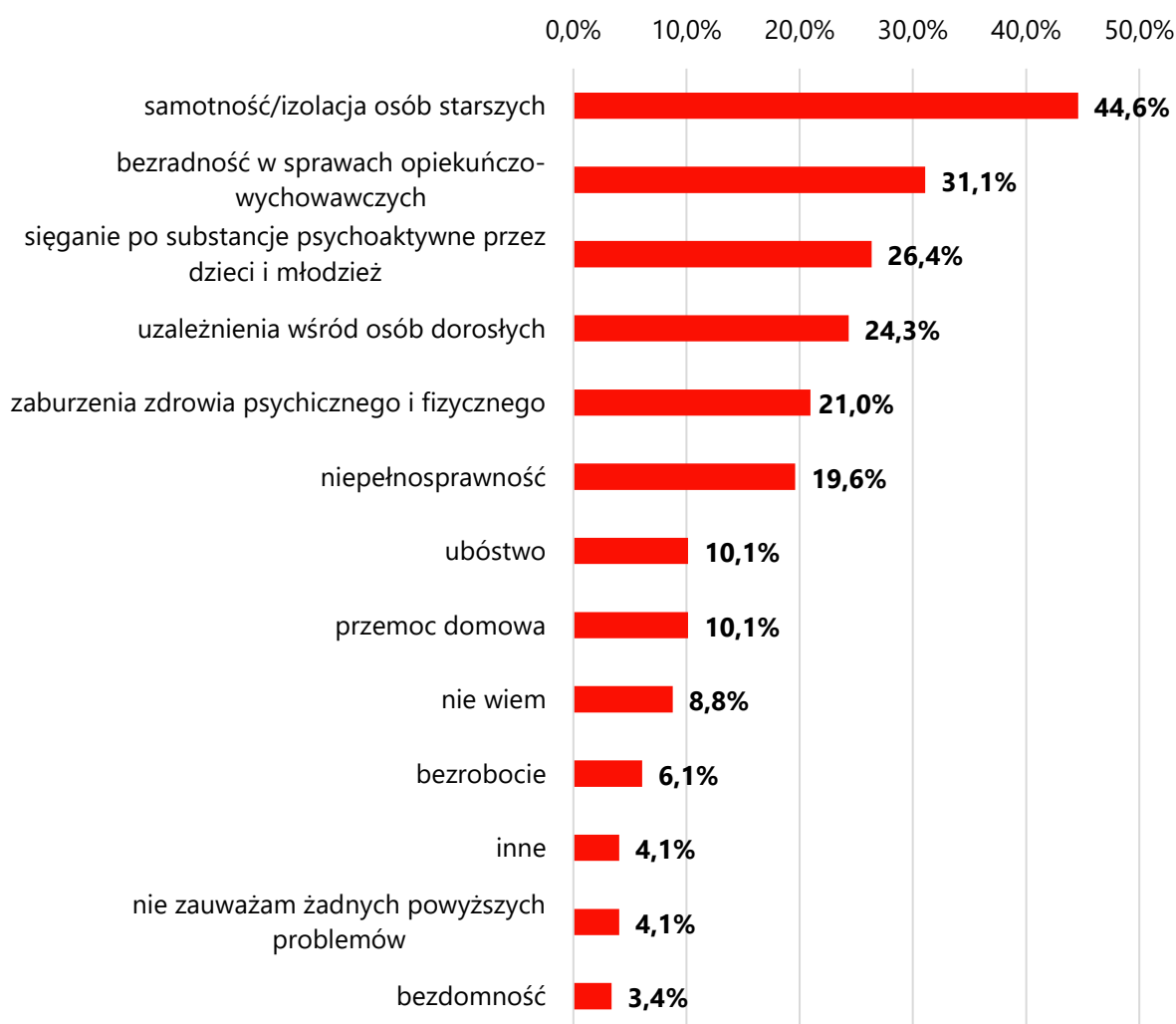
Wykres 14. Wykształcenie: N=148

Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Suchy Las. Za najważniejsze problemy uznano: samotność/izolację osób starszych (44,6%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (31,1%), sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (26,4%) oraz uzależnienia wśród osób dorosłych (24,3%). W opinii 21,0% uczestników badania takim problemem są zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, a 19,6% wytypowało niepełnosprawność. Najmniej odpowiedzi padło na bezdomność (3,4%), bezrobocie (6,1%), przemoc domową oraz ubóstwo (po 10,1%). 8,8% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie, z kolei po 4,1% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, bądź też wymieniło inne problemy, w tym m.in.: *brak opieki dla osób z niepełnosprawnościami, niewystarczająca oferta darmowych badań onkologicznych, a także brak wsparcia finansowego dla osób opiekujących się osobami niezdolnymi do pracy i niezdolnymi do samodzielnej egzystencji – osoba opiekująca się ma ograniczoną możliwość zarobkową, przez częste wizyty lekarskie, urzędowe i codzienną opiekę domową.*

Wykres 15. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=148

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Suchy Las. Badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Największą część mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych mieszkańców (30,4%), niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie oraz nieadekwatne wynagrodzenie (po 27,0%). Następnie ankietowani wskazywali na brak kwalifikacji zawodowych, jak i również niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (po 18,9%), a także ograniczony dostęp

do doradztwa zawodowego (16,2%). 26,4% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, w opinii 3,4% uczestników badania żadna ze wskazanych w kafeterii odpowiedzi nie jest odpowiednia, a 2,7% respondentów wskazało na inne czynniki, wśród których wymieniono m.in. takie aspekty jak: *niechęć do działania, wycofanie, apatia, niedostateczny dostęp do informacji, jak i również ograniczenie do oferowania zatrudnienia jedynie na podstawie umowy zlecenie.*

Wykres 16. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=148

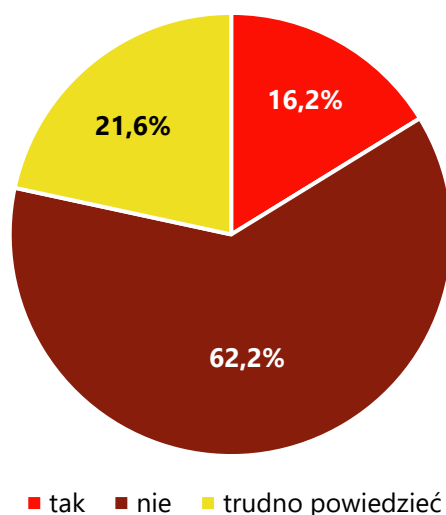

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 62,2% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, natomiast 16,2% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów. Pozostałe 21,6% ankietowanych miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

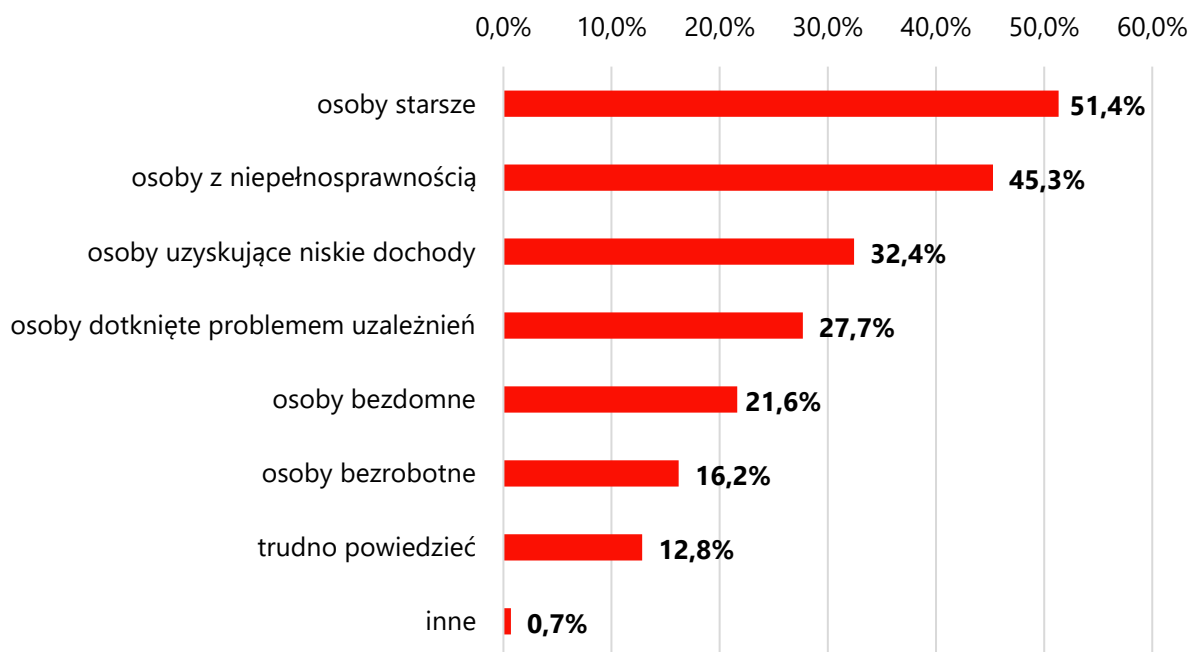
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N = 148

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (51,4%), a niewiele mniej ankietowanych wskazało na osoby z niepełnosprawnością (45,3%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (32,4%). Średnio co czwarty uczestnik badania wytypował osoby dotknięte problemem uzależnień (27,7%), natomiast co piąty – osoby bezdomne (21,6%). Najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne (16,2%). Ponadto 0,7% respondentów wymieniło grupę nie ujętą w kafeterii odpowiedzi, tj. *osoby uzależnione od pomocy społecznej, bez motywacji do podjęcia pracy*. Trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie miało 12,8% ankietowanych.

Wykres 18. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=148

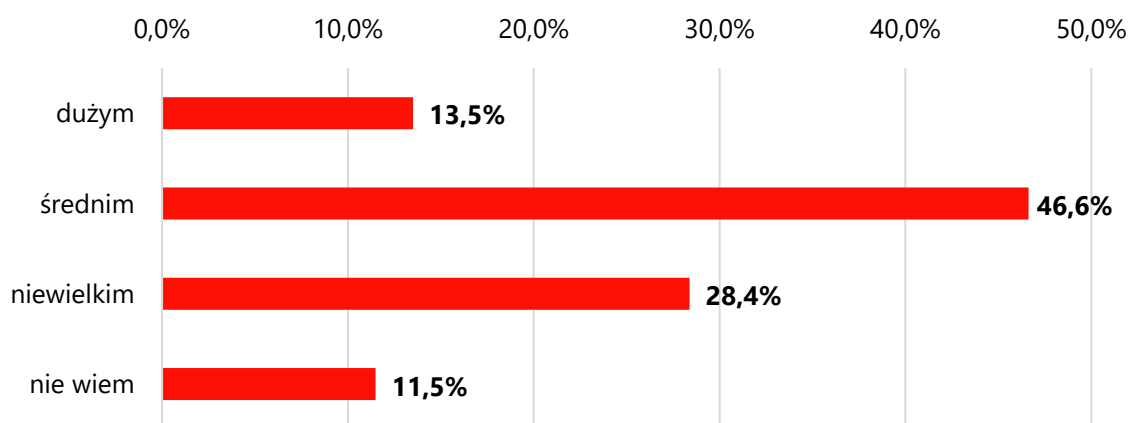

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

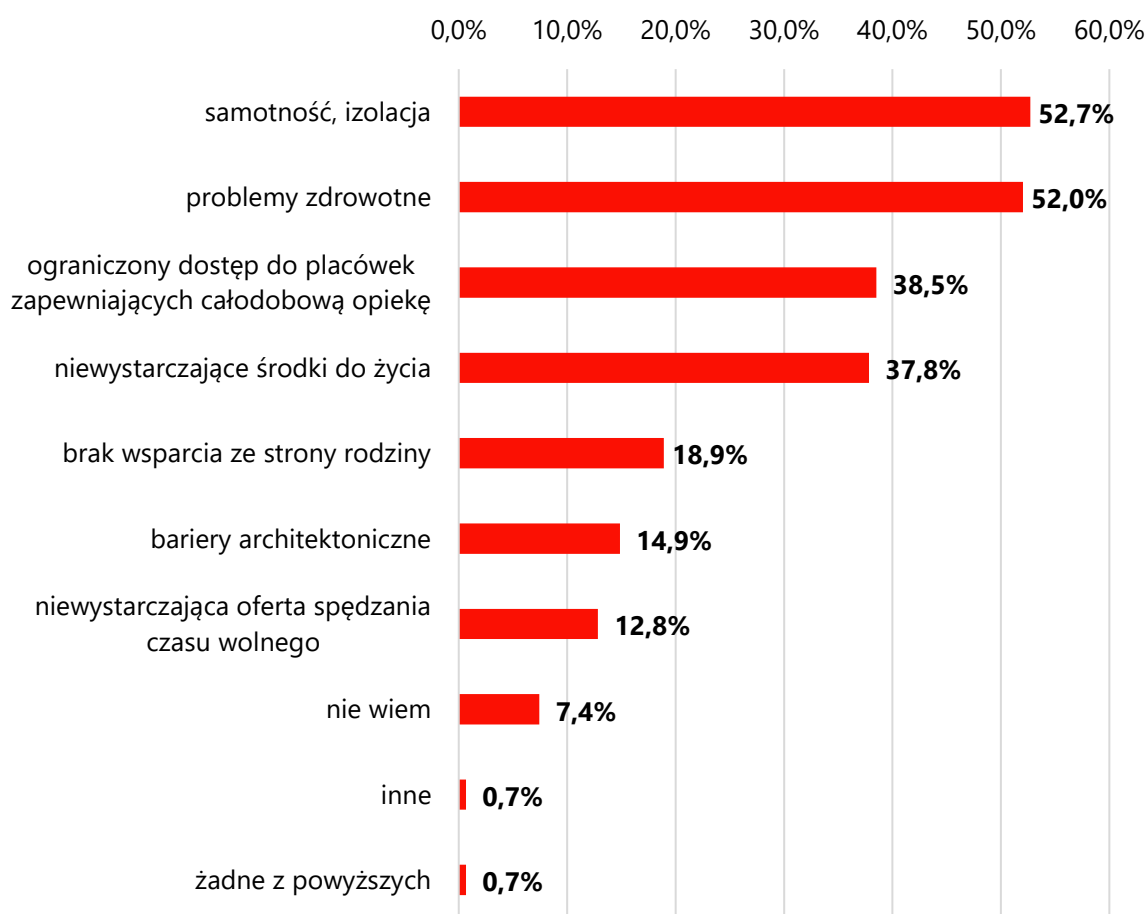
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej w Gminie do osób o ograniczonej mobilności. 46,6% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a zdaniem 28,4% – w niewielkim. 13,5% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a 11,5% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 19. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N= 148

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są: samotność/izolacja (52,7%) oraz problemy zdrowotne (52,0%). 38,5% wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, w opinii 37,8% ankietowanych takim problemem są niewystarczające środki do życia, z kolei 18,9% wskazało na brak wsparcia ze strony rodziny. Najmniejszy odsetek uczestników badania za istotny problem tej grupy uznał niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (12,8%) oraz bariery architektoniczne (14,9%). 7,4% respondentów zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie, natomiast 0,7% ankietowanych jest zdania, że żaden z wymienionych w kafeterii odpowiedzi nie występuje w Gminie. Kolejne 0,7% uczestników badania wskazało na inne problemy, wśród których wymieniono m.in. *komunikację*.

Wykres 20. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=148

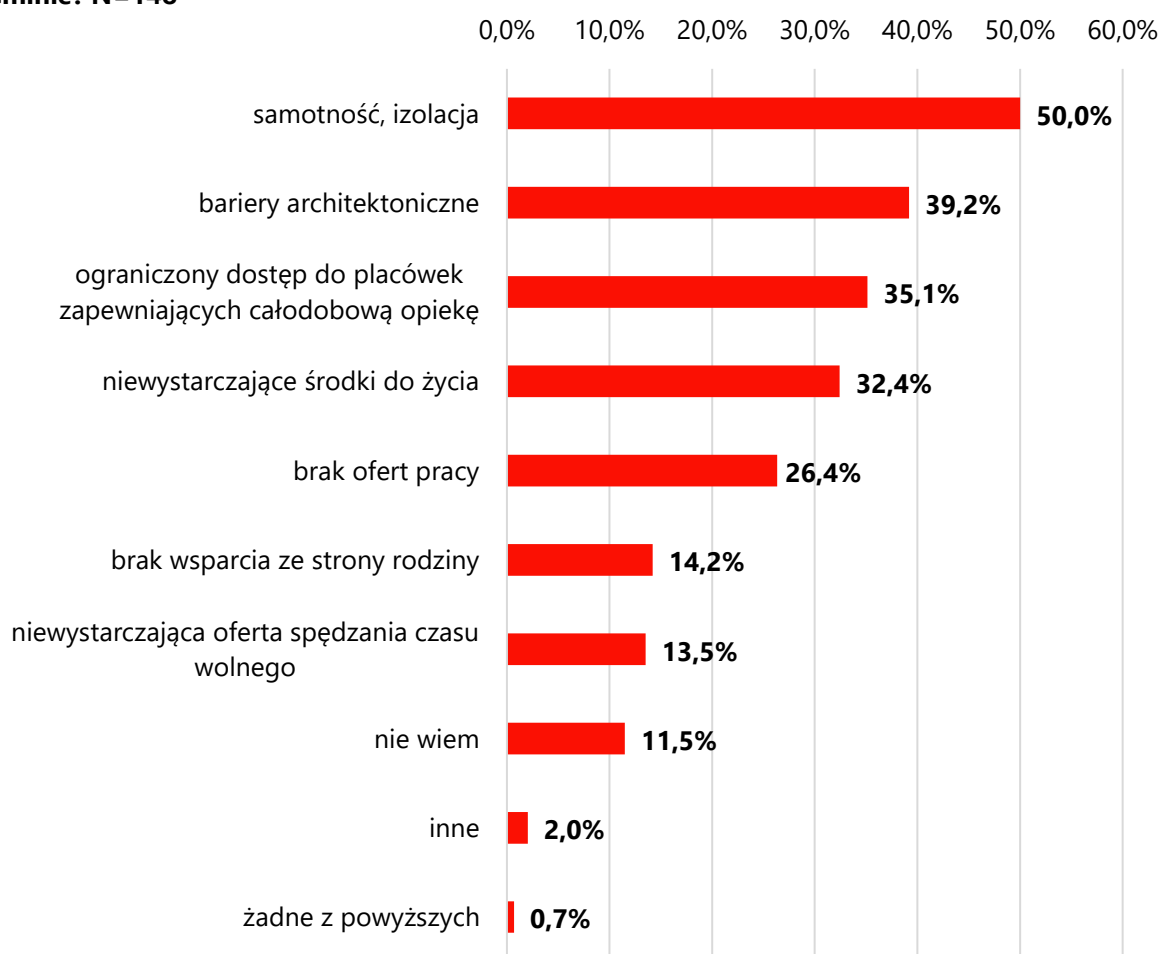

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu ankietowym poproszono o wskazanie najistotniejszych problemów z jakimi zmagają się osoby z niepełnosprawnościami. Zdaniem 50,0% respondentów jest to samotność/izolacja, 39,2% wskazało na bariery architektoniczne, a 35,1% wytypowało ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. Blisko co trzeci ankietowany wyróżnił niewystarczające środki do życia (32,4%), z kolei co czwarty uczestnik badania wskazał na brak ofert pracy (26,4%). W opinii 14,2% osób taki problem stanowi brak wsparcia ze strony rodziny, natomiast zdaniem 13,5% respondentów – niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego. 11,5% nie posiada wiedzy w tym zakresie, 0,7% uważa, że żadna z wymienionych odpowiedzi nie jest poprawna, a 2,0% wskazało na inne czynniki, wśród których znalazły się m.in. *brak informacji o pomocy jakiej można oczekiwać od OPS w codziennych sytuacjach*.

Wykres 21. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=148

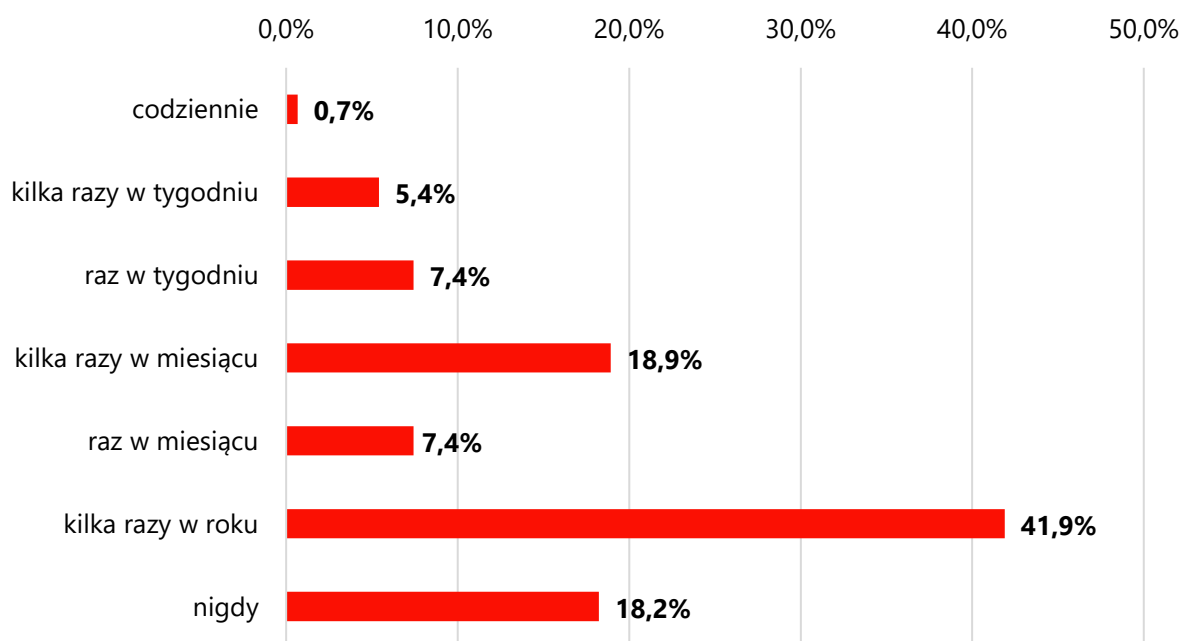

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 18,2% ankietowanych, natomiast 41,9% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. Po 7,4% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu bądź raz w tygodniu, z kolei w przypadku 18,9% badanych – kilka razy w miesiącu. 5,4% respondentów przyznało, że sięga po tego typu napoje kilka razy w tygodniu, a 0,7% robi to codziennie. Warto zwrócić uwagę na grupę, która spożywa alkohol codziennie lub kilka razy w tygodniu, ponieważ może ona być szczególnie narażona na zagrożenia zdrowotne i społeczne. Regularne picie zwiększa ryzyko problemów zdrowotnych, wypadków, a także trudności w funkcjonowaniu w życiu codziennym i w kontaktach społecznych.

Wykres 22. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=148

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (110 osób, tj. 90,9%). 6 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (5,0%), w przypadku 4 ankietowanych miała ona miejsce od 2 do 5 razy (3,3%), z kolei 1 osobie zdarzyło się to 6-10 razy (0,8%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=121

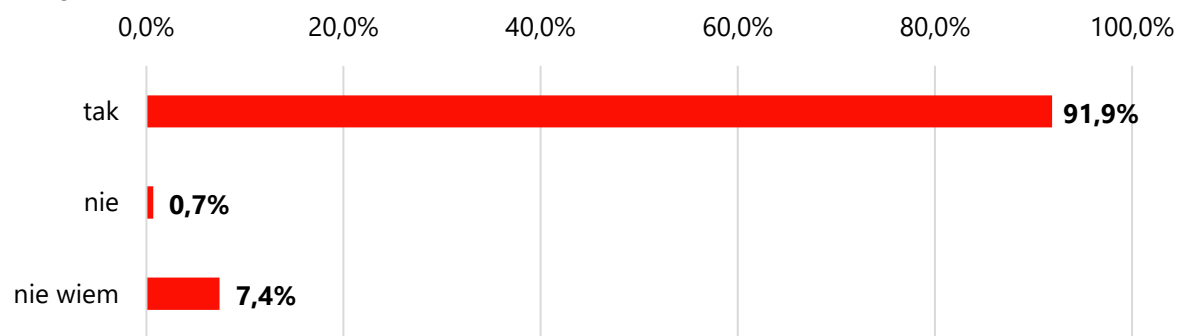
Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	5,0	6
2-5 razy	3,3	4
6-10 razy	0,8	1
powyżej 10 razy	0,0	0
ani razu	90,9	110

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 10 osób podało, że nie posiadają prawa jazdy (8,3%), natomiast 110 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (90,9%). Niemniej jednak pewna część ankietowanych przyznała, że podobne sytuacje miały miejsce – 1 badanemu zdarzało się to sporadycznie w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem (0,8%).

Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=121

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	90,9	110
raz mi się to zdarzyło	0,0	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,8	1
zdarzało mi się to często	0,0	0
nie posiadam prawa jazdy	8,3	10

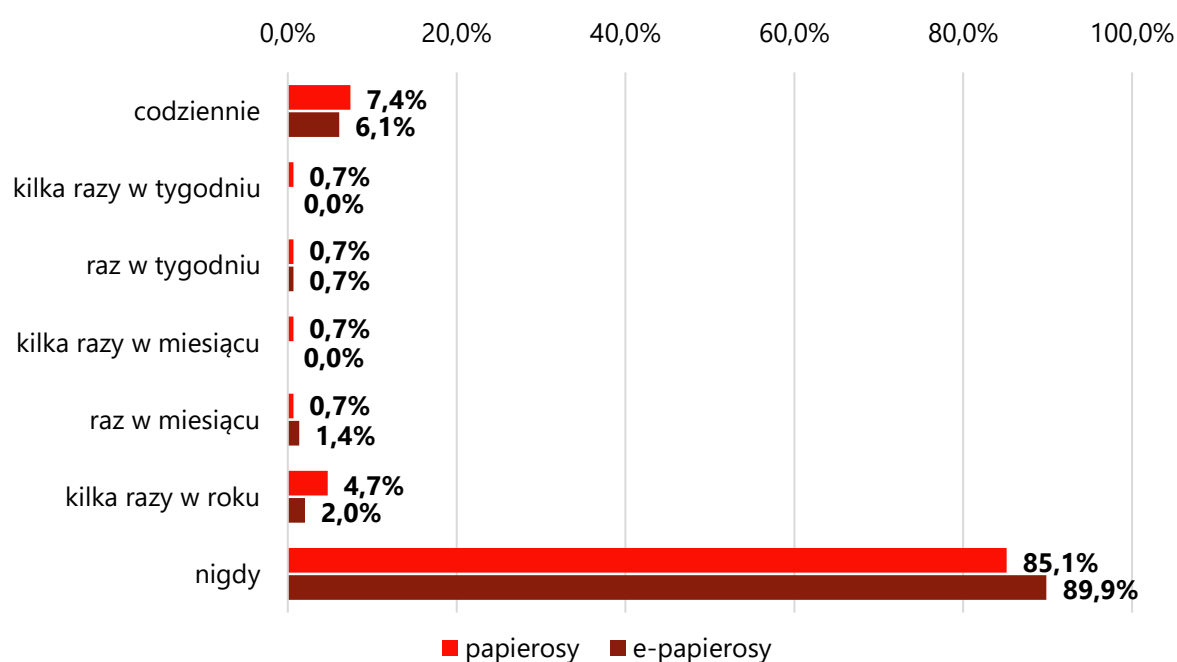
W kolejnym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdecydowana większość uczestników badania jest świadoma negatywnych konsekwencji (91,9%), niemniej jednak wśród 7,4% uczestników badania występuje brak świadomości w tym zakresie, z kolei 0,7% jest błędnie przekonanych o braku negatywnego wpływu. Mimo wysokiego poziomu ogólnej wiedzy, nadal istnieje potrzeba prowadzenia działań edukacyjnych ukierunkowanych na te grupy mieszkańców, które nie posiadają pełnej świadomości ryzyka.

Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=148

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Suchy Las. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 14,9% respondentów, spośród których 4,7% pali okazjonalnie, tj. kilka razy w roku, z kolei po 0,7% – raz w miesiącu, kilka razy w miesiącu, raz w tygodniu, bądź też kilka razy w tygodniu. Należy podkreślić, iż 7,4% mieszkańców Gminy przyznało, że pali papierosy codziennie.

Po elektroniczne papierosy sięga 10,2% respondentów, przy czym 6,1% robi to codziennie, 0,7% badanych wskazało na częstotliwość raz w tygodniu, 1,4% – raz w miesiącu, z kolei 2,0% używa ich kilka razy w roku.

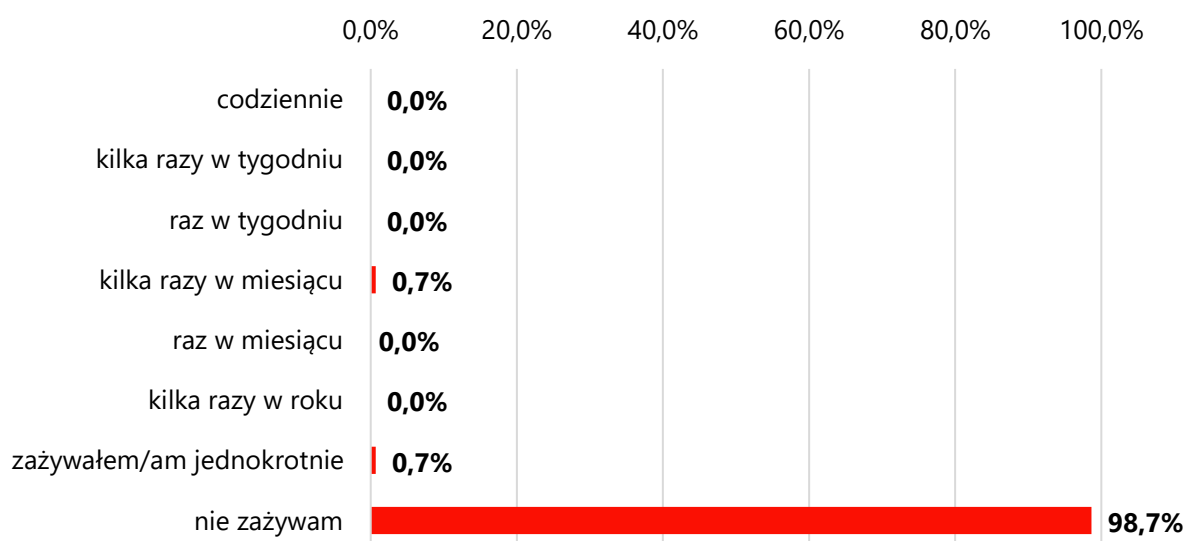
Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N= 148

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Suchy Las. Jak wynika z analizy materiału badawczego 1,4% uczestników badania zażywało kiedykolwiek środki psychoaktywne, przy czym po 0,7% z nich zrobiło to jednokrotnie, bądź też sięga po nie kilka razy w miesiącu.

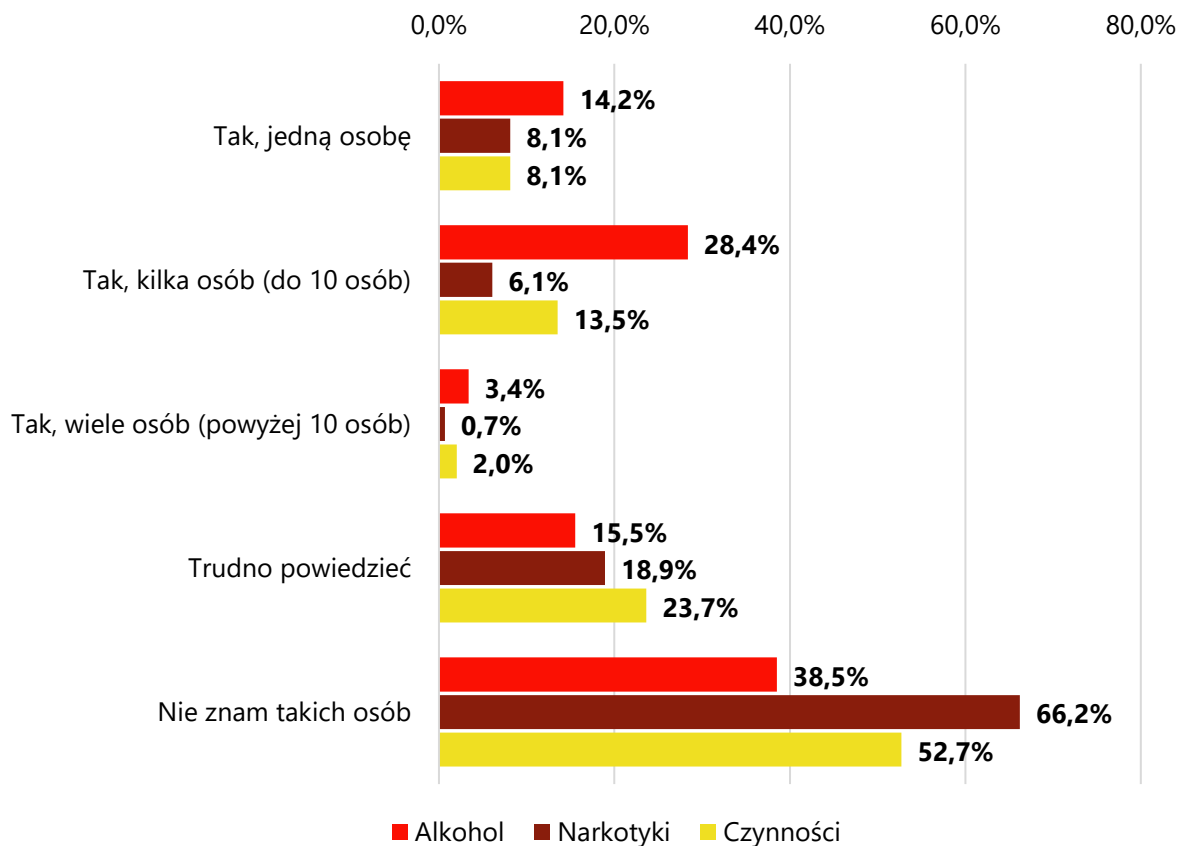
Wykres 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=148

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- 46,0% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 14,2% – jedną osobę, 28,4% – kilka osób, a 3,4% – wiele takich osób,
- 14,9% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 8,1% zna jedną osobę, 6,1% – kilka osób, a 0,7% – wiele takich osób,
- 23,6% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 8,1% – jedną osobę, 13,5% – kilka osób, a 2,0% – wiele takich osób.

Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=148

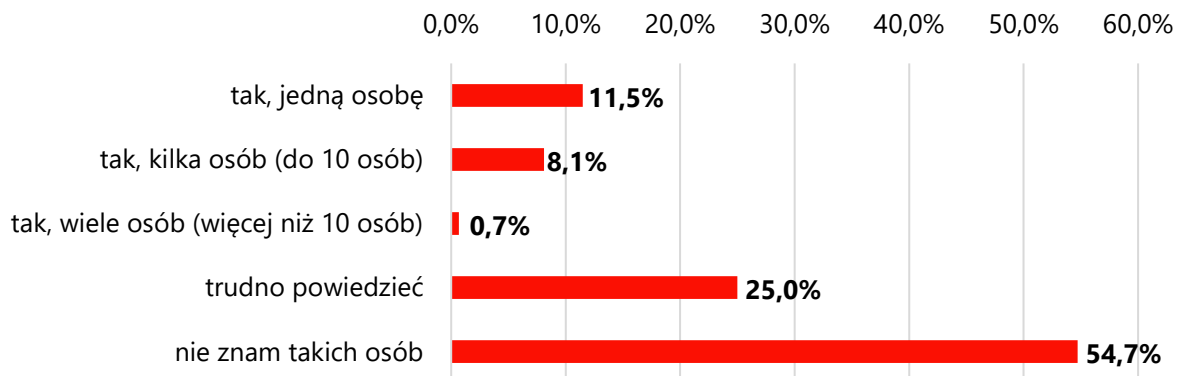

Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Suchy Las. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 20,3% badanych, spośród których 11,5% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 8,1% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 0,7% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż co czwarty uczestnik badania nie jest pewny, czy zna taką osobę (25,0%), co może świadczyć o ukrytym charakterze zjawiska przemocy domowej lub trudnościach w jej jednoznacznym rozpoznawaniu, a tym samym potrzebie prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych w tym zakresie.

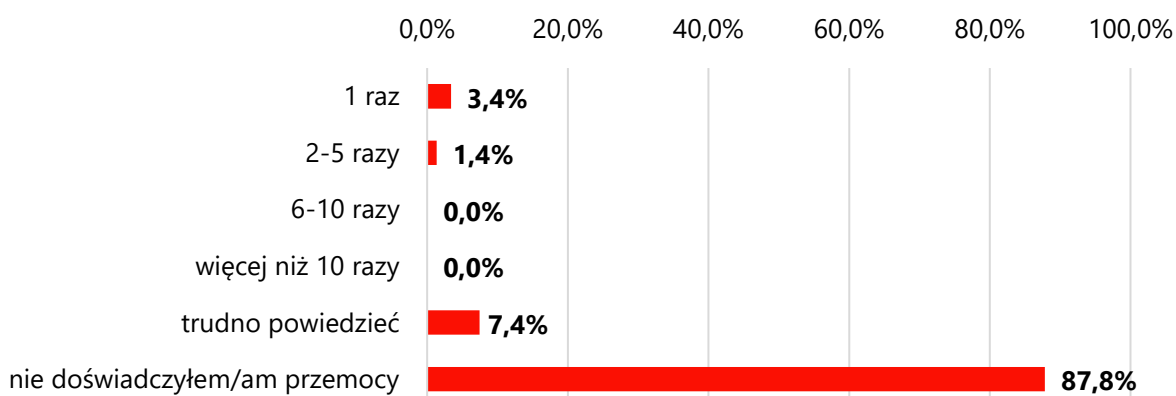

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=148

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 4,8% dorosłych mieszkańców, spośród których 3,4% doświadczyło jej jednokrotnie, natomiast 1,4% – 2-5 razy.

Wykres 28. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N= 148

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy psychicznej (11 osób, tj. 64,7%) oraz ekonomicznej (4 osoby, tj. 23,5%). Na przemoc fizyczną oraz zaniedbanie wskazało po 5,9% badanych (po 1 osobie). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż duża część badanych nie potrafiła jednoznacznie określić rodzaju doznawanej przemocy (29,4%), co może świadczyć o niskiej świadomości występowania poszczególnych jej form, braku wiedzy na temat granic zachowań przemocowych lub trudności w rozpoznaniu własnej sytuacji. 1 osoba pominęła to pytanie.

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N= 17

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	64,7	11
nie wiem	29,4	5
przemoc ekonomiczna	23,5	4
przemoc fizyczna	5,9	1
zaniedbanie	5,9	1
przemoc seksualna	0,0	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 8 osób doznało przemocy ze strony partnera życiowego (50,0%), natomiast po 3 badanych wskazało na rodziców lub inne, bliżej nieokreślone osoby (po 18,8%). 2 uczestników badania wyróżniło dalszych członków rodziny (12,5%), z kolei pojedyncze osoby przyznały, że doznały przemocy ze strony dziecka/dzieci bądź rodzeństwa (po 6,3%). 2 respondentów pominęło to pytanie.

Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N= 16

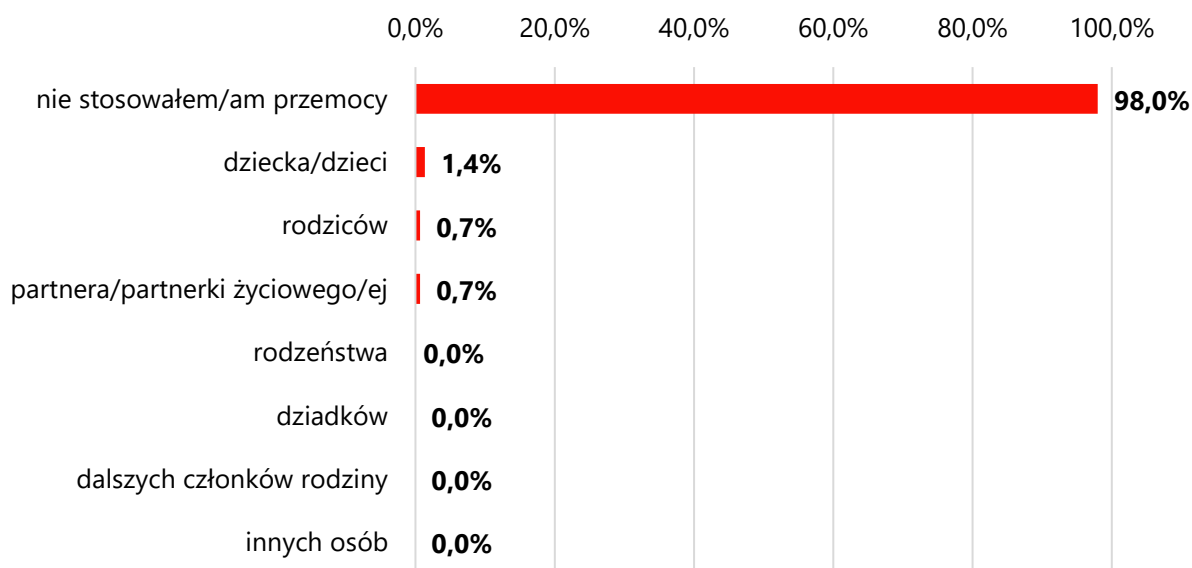
Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/ka życiowy/a	50,0	8
rodzice	18,8	3
inne osoby	18,8	3
dalsi członkowie rodziny	12,5	2
dziadkowie	6,3	1
dziecko/dzieci	6,3	1
rodzeństwo	0,0	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 2,0% badanych, spośród których 1,4% stosowało je wobec dziecka/dzieci, natomiast po 0,7% w stosunku do rodziców lub partnera życiowego. Większość mieszkańców Gminy nie stosowała przemocy w analizowanym okresie (98,0%).

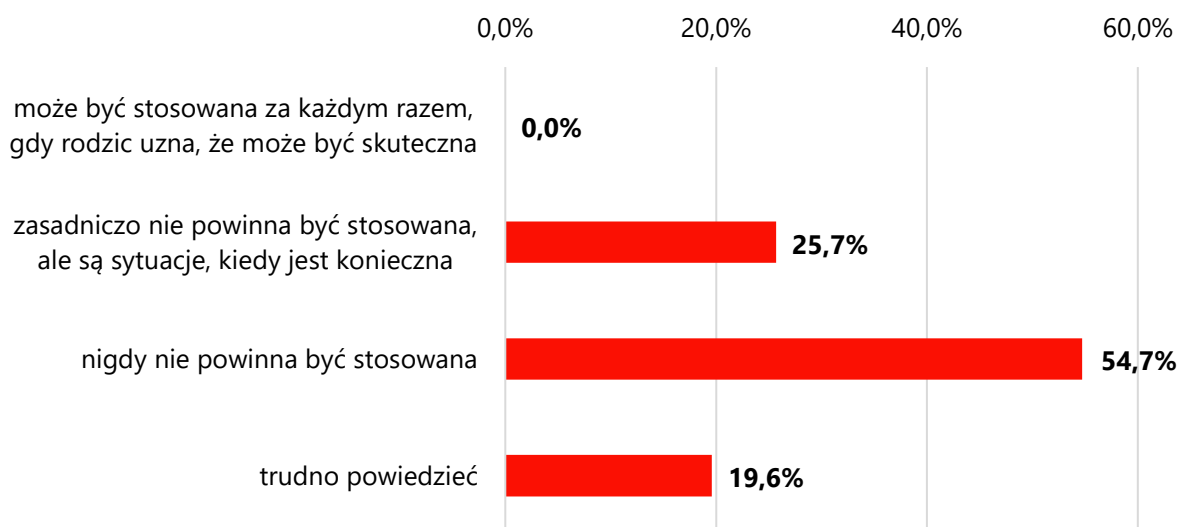
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=148

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

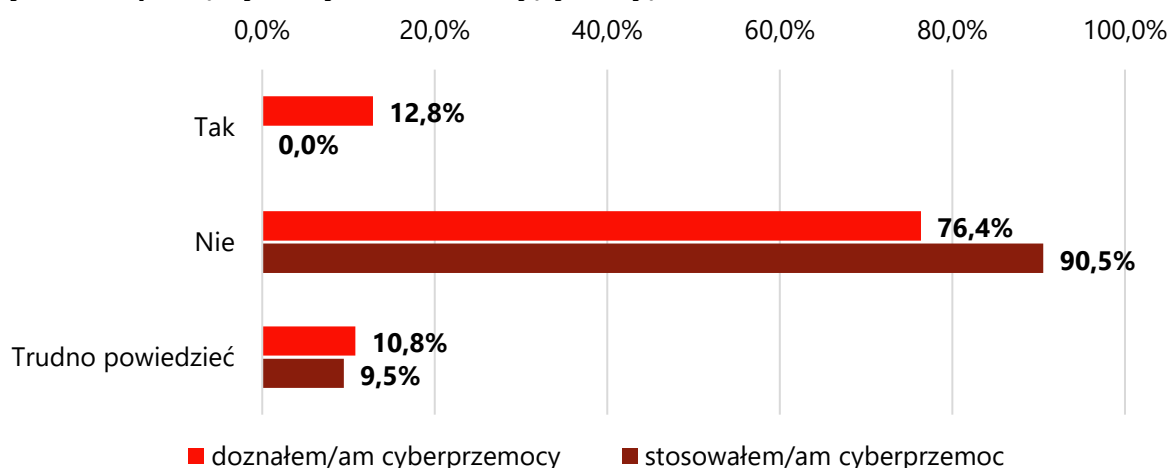
Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Suchy Las była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (54,7%), 25,7% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, natomiast 19,6% ankietowanym trudno było określić swoje stanowisko w tej sprawie.

Wykres 30. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=148

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doznało 12,8% badanych, a 10,8% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy nie przyznał się żaden z mieszkańców, a 9,5% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 31. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=148

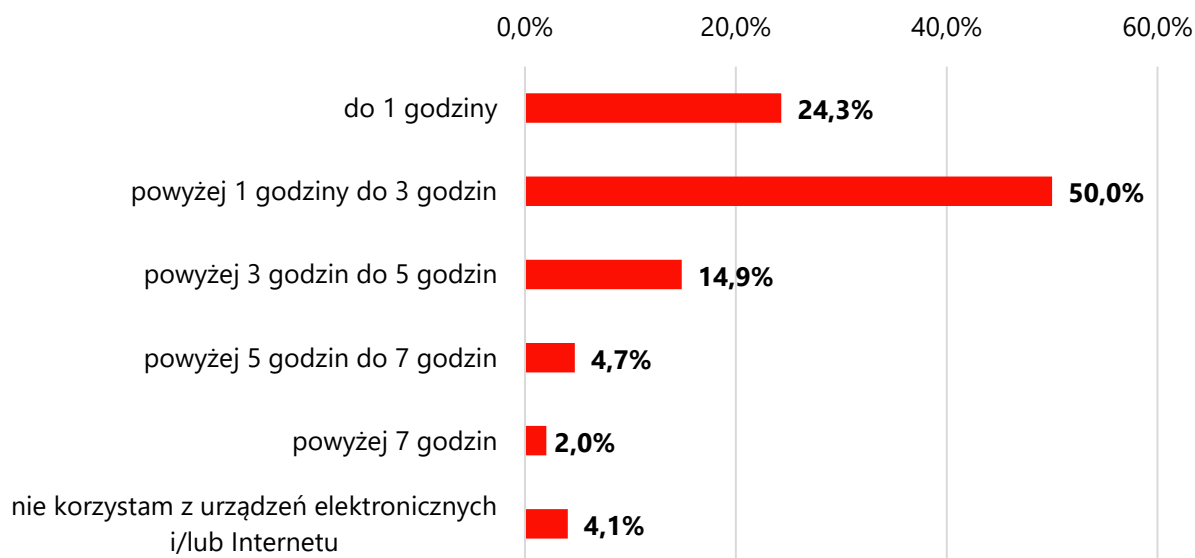

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, zdecydowana większość respondentów korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 50,0% z nich robi to przez 1 do 3 godzin, 24,3% badanych wskazało na odpowiedź „do 1 godziny”, natomiast 14,9% wybrało przedział od 3 do 5 godzin w ciągu dnia. 4,7% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 do 7 godzin dziennie, z kolei 2,0% spędza w ten sposób nawet powyżej 7 godzin. Pozostałe 4,1% uczestników badania zadeklarowało, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych i Internetu.

Wykres 32. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N= 148

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 61 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (43,3%), natomiast 30 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (21,3%). 29 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (20,6%), a 21 osób biorących udział w badaniu miało trudność w jednoznacznym odniesieniu się do tego pytania (14,9%). 1 osoba pominęła to pytanie.

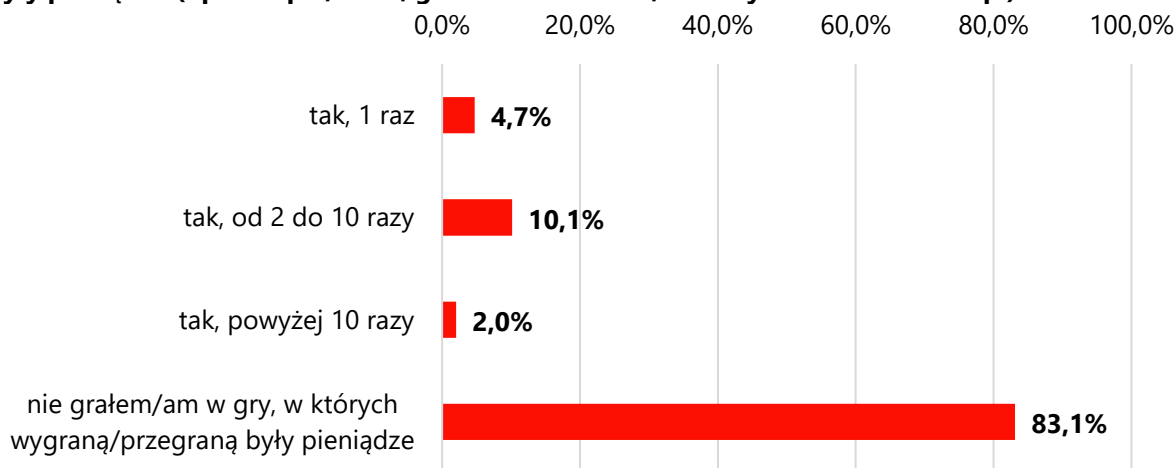
Tabela 17. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N= 141

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	43,3	61
nie	21,3	30
trudno powiedzieć	14,9	21
nie przewiduję określonego czasu	20,6	29

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał średnio co szósty dorosły respondent (16,8%), wśród których 4,7% grało w takie gry 1 raz, 10,1% – od 2 do 10 razy, z kolei 2,0% badanych przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N= 148

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 7 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (28,0%), 16 osób temu zaprzeczyło (64,0%), z kolei 2 respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (8,0%).

Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=25

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	28,0	7
nie	64,0	16
trudno powiedzieć	8,0	2

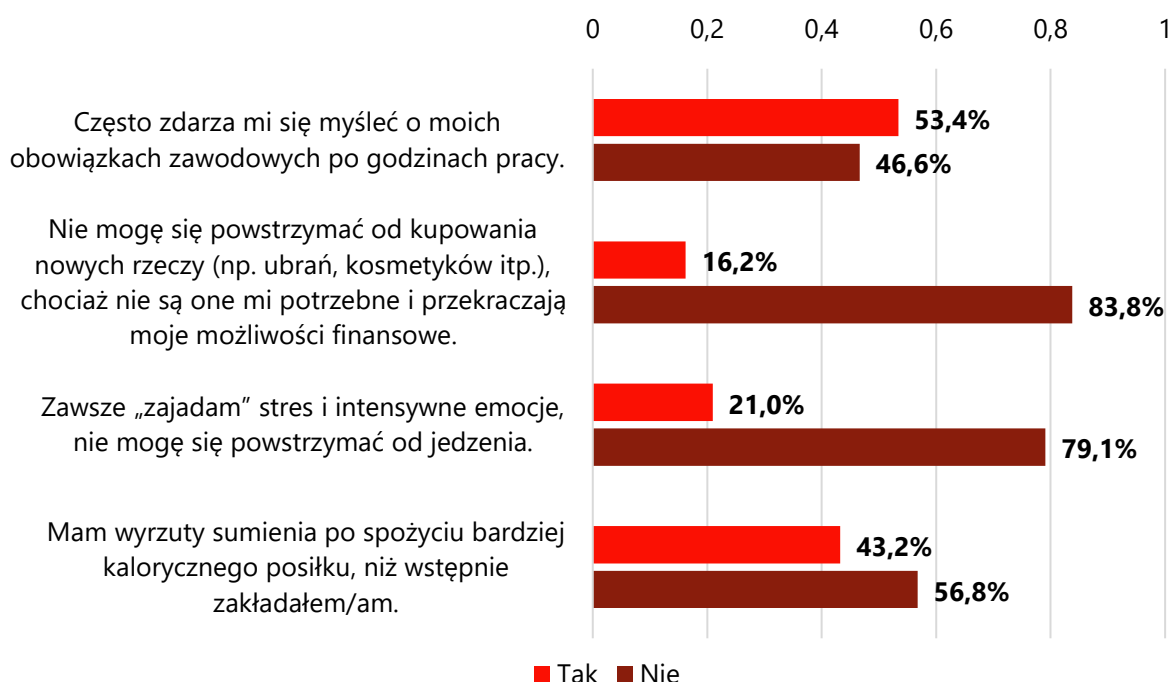

Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Suchy Las, respondenci udzielili istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczności, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 53,4% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 16,2% mieszkańców przyznało, że nie mogą się powstrzymać od kupowania nowych przedmiotów, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 21,0% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 43,2% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku, niż wstępnie zakładali.

Przedstawione dane pokazują, że problemy behawioralne oraz trudności związane z regulacją emocji i odżywianiem są obecne w życiu znaczącej części dorosłych mieszkańców. Wskazuje to na potrzebę rozwijania działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających, które pomogą mieszkańcom radzić sobie z napięciem, budować zdrowe nawyki i ograniczać ryzykowne zachowania.

Wykres 34. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N= 148

Zdrowie psychiczne

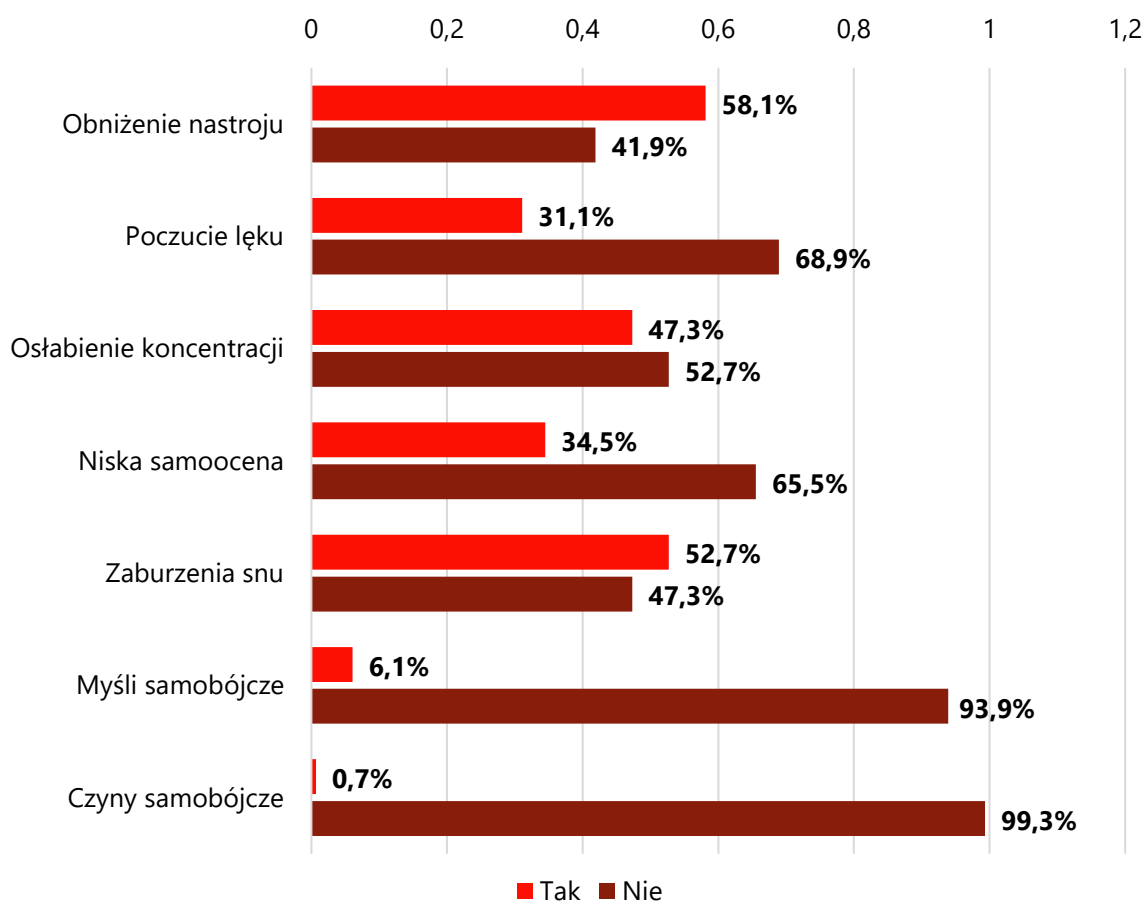
W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Suchy Las mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 58,1% osób miało obniżony nastrój,
- 31,1% odczuwało lęk,
- 47,3% doznało osłabienia koncentracji,
- 34,5% miało niską samoocenę,
- 52,7% doświadczyło zaburzeń snu,
- 6,1% miało myśli samobójcze,
- 0,7% podejmowało się czynów samobójczych.

Dane wskazują na istotną skalę problemów związanych ze zdrowiem psychicznym wśród mieszkańców Gminy. Szczególnej uwagi wymagają odnotowane sygnały dotyczące myśli i prób samobójczych, które choć dotyczą mniejszej grupy, stanowią poważny wskaźnik ryzyka i podkreślają konieczność rozwijania dostępnych form pomocy oraz wzmacniania systemu wsparcia w Gminie.

Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=148

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY SUCHY LAS

W oparciu o dane udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w stosunku do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z obszaru Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W latach 2022-2024 OPS w Suchym Lesie zatrudniał 1 asystenta rodziny, z którego pomocy korzystało 7 rodzin w 2022 roku oraz po 14 rodzin w latach 2023-2024. Wzrost liczby rodzin objętych wsparciem, może świadczyć o rosnącym zapotrzebowaniu na specjalistyczne wsparcie w zakresie funkcjonowania rodzin, większej identyfikacji problemów przez pracowników OPS oraz wzroście świadomości mieszkańców na temat dostępnych form pomocy.

Tabela 19. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

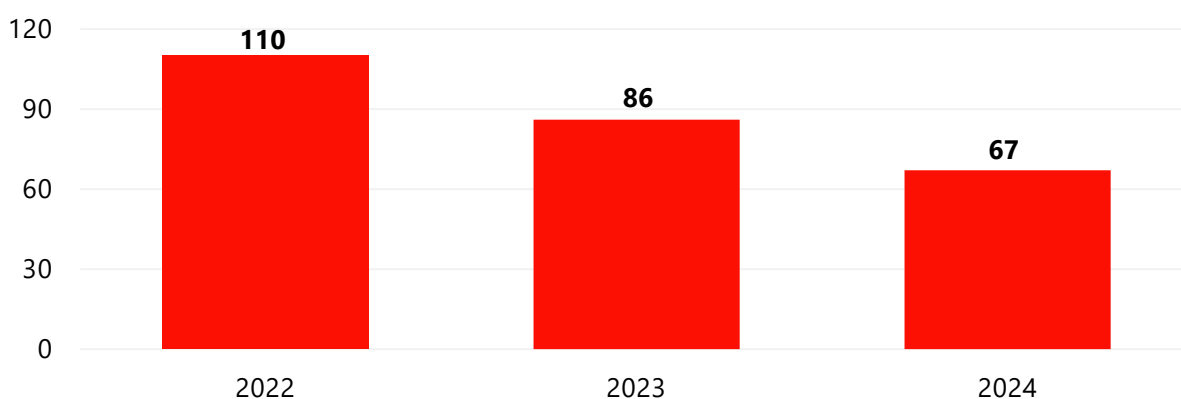
wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin	7	14	14

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 110 rodzin,

w 2023 roku – 86, z kolei w 2024 roku – 67 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

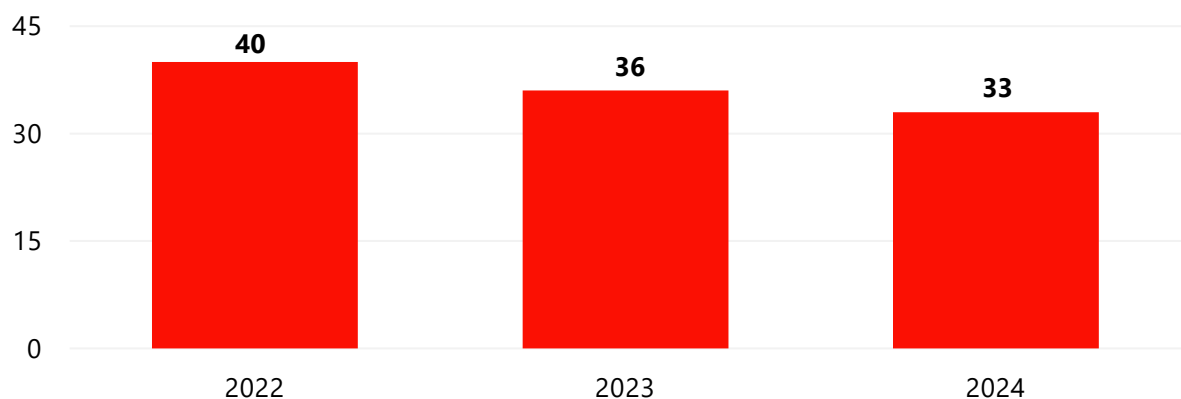
Wykres 36. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych danych można zauważyć, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie odnotowała spadek – w 2022 roku było to 40 osób, w 2023 roku – 36 osób, natomiast w 2024 – 33 osoby.

Wykres 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024

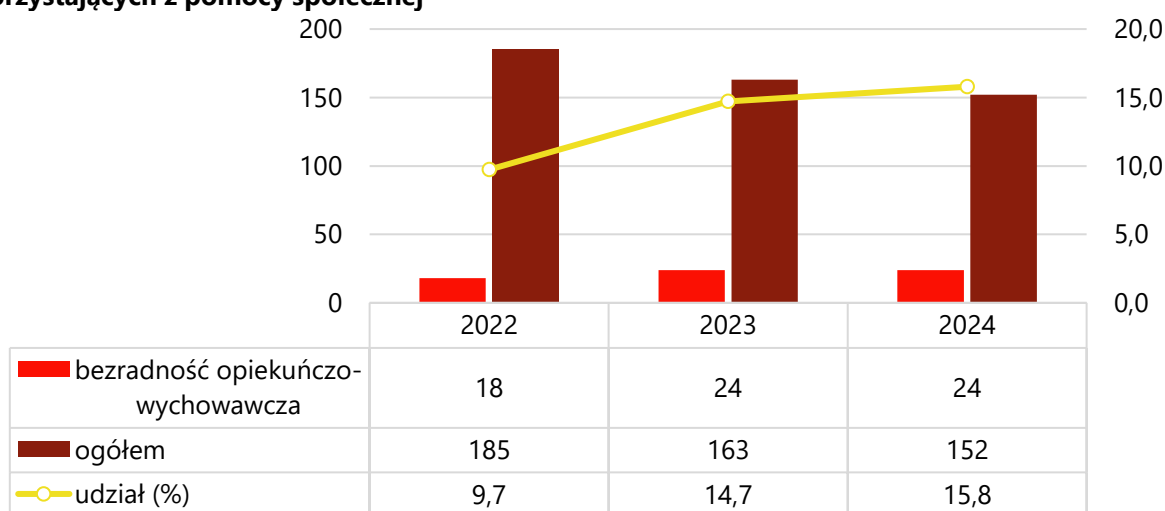

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa wzrostowi – w 2022 roku było to 18 rodzin, natomiast w latach 2023-2024 – po 24 rodziny. Podobne tendencje widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS – w 2022 było to 9,7%, w 2023 roku – 14,7%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 15,8%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 38. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku OPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 20 dzieci w zastępczej formie opieki na łączną kwotę 78 643 zł, w 2023 roku było to 21 dzieci a kwota wydatkowana na ten cel wzrosła do 112 317 zł, natomiast w 2024 roku było to 29 dzieci, a kwota odpłatności wyniosła wówczas 151 510 zł. Można zatem zauważyć, że liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej systematycznie rośnie, co przekłada się na znaczący wzrost kosztów ponoszonych przez Gminę. Trend ten może świadczyć zarówno o narastających trudnościach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, jak i o konieczności wzmocnienia działań profilaktycznych oraz wsparcia dla rodzin naturalnych, aby ograniczać liczbę sytuacji wymagających interwencji pieczy zastępczej.

Tabela 20. Liczba dzieci z terenu gminy Suchy Las przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	20	21	29
kwota odpłatności (w złotych)	78 643	112 317	151 510

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok oraz dane udostępnione przez UG.

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2024 roku w gminie Suchy Las wydano 334 KDR, z kolei do 31.12.2024 roku na terenie Gminy wydano ich łącznie 2 502²⁶. Oznacza to że instrument ten cieszy się stałym zainteresowaniem mieszkańców i stanowi ważne wsparcie dla lokalnych rodzin wielodzietnych. Utrzymująca się wysoka liczba wydanych Kart świadczy o tym, że program jest realnie wykorzystywany. Jednocześnie wskazuje to na konieczność dalszego rozwijania współpracy z partnerami publicznymi i prywatnymi, tak aby poszerzać katalog dostępnych świadczeń oraz wzmacniać pozytywne postrzeganie modelu rodziny wielodzietnej w społeczności lokalnej.

Na terenie gminy Suchy Las realizowany jest program „Za życiem”, którego celem jest wsparcie rodziców wychowujących dzieci z ciężkimi i nieodwracalnymi wadami rozwojowymi lub chorobami zagrażającymi życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość tego świadczenia wynosi 4 000 zł. W 2022 roku przyznano 1 świadczenie z tego tytułu, w 2023 roku – 4, natomiast w 2024 roku nie odnotowano podobnych działań²⁷. Obecność tego instrumentu ma istotne znaczenie – zapewnia wsparcie finansowe i umożliwia korzystanie z dodatkowych form pomocy społecznej.

²⁶ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

²⁷ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za rok 2022, 2023 i 2024

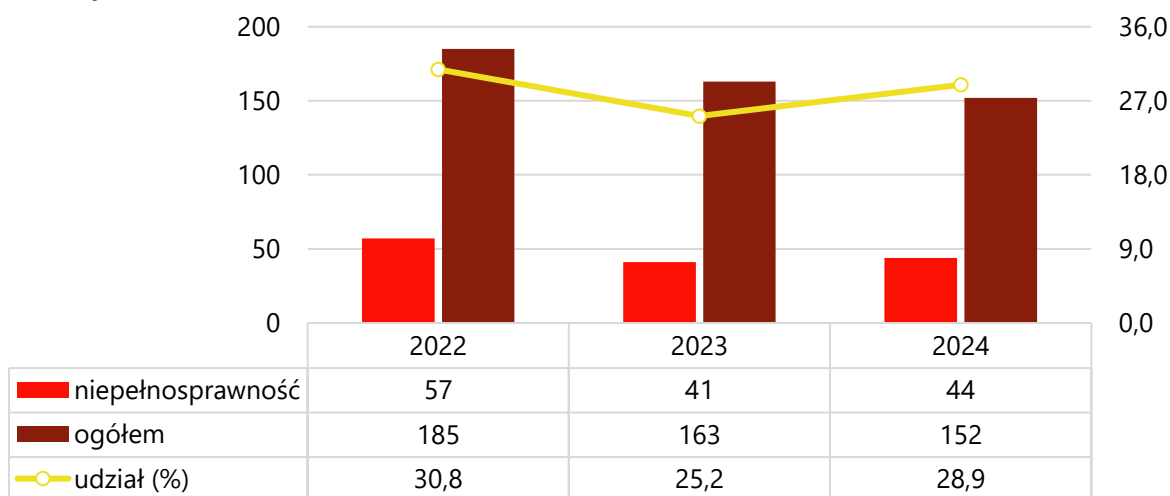

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

W 2024 roku ze wsparcia OPS w Suchym Lesie z powodu niepełnosprawności korzystały 44 rodziny, co stanowiło blisko 1/3 wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka (28,9%). Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała wahaniom, podobne tendencje odnotowano w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wzrostowi z 887 w roku bazowym do 936 w 2024 roku. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty przyznanych świadczeń.

Tabela 21. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	887	927	936
kwota świadczeń (zł)	196 414	200 084	202 026

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W latach 2022-2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota uległy wzrostowi. W 2022 roku przyznano 1 229 świadczeń na kwotę 265 267 zł, w 2023 roku – 1 358 świadczeń na kwotę 293 111 zł, natomiast w 2024 roku – 1 456 na kwotę 314 047 zł.

Tabela 22. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	1 229	1 358	1 456
kwota świadczeń (zł)	265 267	293 111	314 047

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W 2024 roku przyznano 94 świadczenia dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 20 289 zł. Na przestrzeni ostatnich lat widoczne są wahania analizowanych uwarunkowań, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

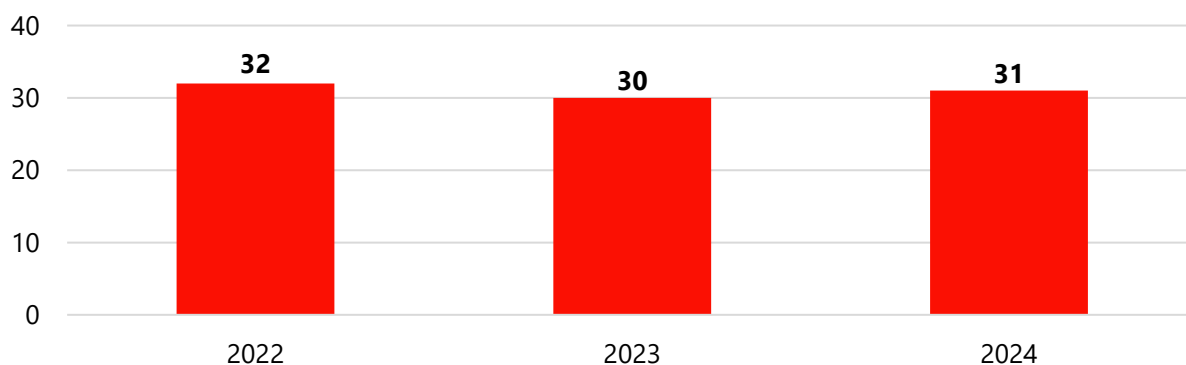
Tabela 23. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	118	86	94
kwota świadczeń (zł)	25 469	18 562	20 289

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W omawianym okresie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała nieznacznym wahaniom – w 2022 roku były to 32 osoby, w 2023 roku – 30 osób, natomiast w 2024 roku z tego typu świadczeń korzystało 31 mieszkańców Gminy.

Wykres 40. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował rządowy program „Opieka wytchnieniowa”, którego celem było wsparcie członków rodzin i opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami zależnymi. Program umożliwiał uzyskanie doraźnej, czasowej pomocy poprzez odciążenie opiekunów od codziennych obowiązków opiekuńczych i zapewnienie im zastępstwa. Na realizację programu wydatkowano wówczas 35 396,04 zł, obejmując usługą opieki wytchnieniowej w formie dziennej 3 osoby (w tym jedno dziecko) oraz dodatkowo 2 osoby w formie 14 dniowej całodobowej opieki wytchnieniowej²⁸.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²⁹.

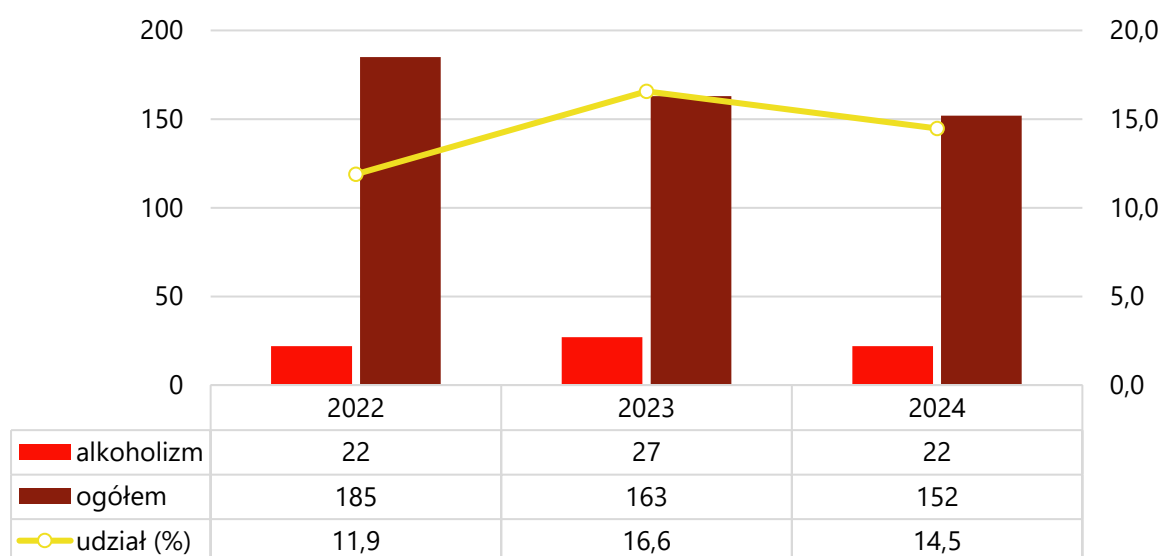
W 2024 roku ze wsparcia OPS w Suchym Lesie z powodu alkoholizmu korzystały 22 rodziny, co stanowiło 14,5% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z tego tytułu ulegała wahaniom – w 2022 roku były to 22 rodziny, w 2023 roku – 27, z kolei w 2024 roku – ponownie 22 rodziny. Wahaniom ulegał również ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS.

²⁸ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za rok 2024

²⁹ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

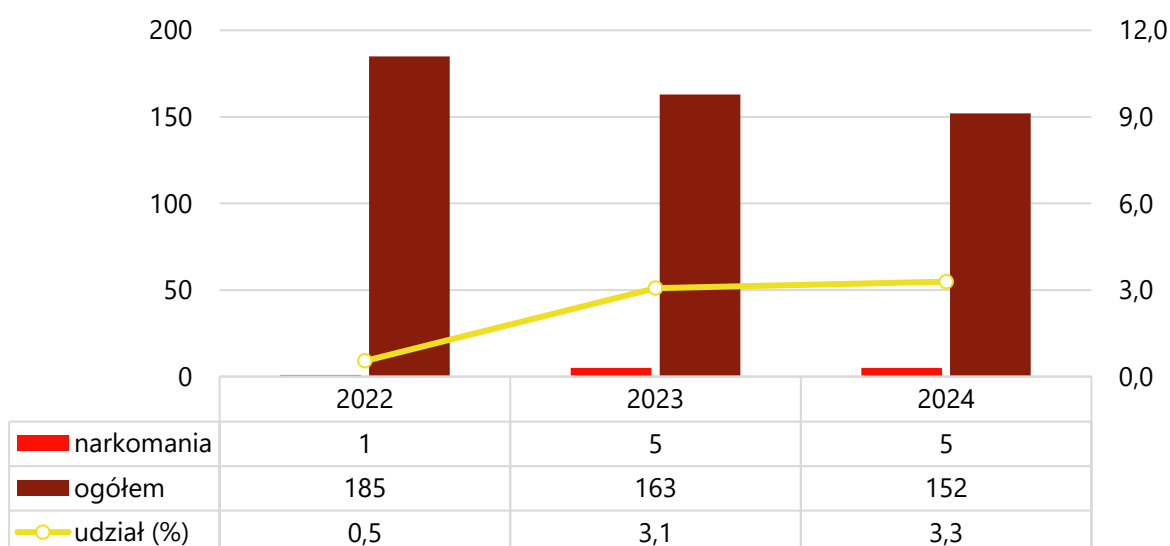
Wykres 41. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Warto również zauważyć, że w latach 2022-2024 odnotowano przypadki rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii – ich liczba uległa zwiększeniu i ostatecznie w 2024 roku rodziny dotknięte problemem narkomanii stanowiły 3,3% wszystkich rodzin objętych wsparciem. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 42. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu narkomanii w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W 2024 roku GKRPA liczyła 4 członków.

Liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy, wzrosła z 7 w 2022 roku do 10 w latach 2023-2024, co może świadczyć o zwiększonej gotowości mieszkańców do podejmowania kontaktu z Komisją lub o skuteczniejszej identyfikacji osób wymagających wsparcia. W przypadku członków rodzin odnotowano najpierw niewielki wzrost z 6 do 7 osób, natomiast w 2024 roku liczba ta spadła do 2, co może wskazywać na mniejsze zgłaszanie się rodzin po pomoc albo trudności w docieraniu Komisji do bliskich osób uzależnionych. W zakresie działań formalnych liczba wniosków kierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego znacząco spadła – w 2022 roku odnotowano 5 takich przypadków, natomiast w latach 2023-2024 – po 2. Może to oznaczać skuteczniejsze oddziaływania motywujące na wcześniejszym etapie, mniejszą liczbę przypadków wymagających interwencji sądowej lub zmianę charakteru sytuacji problemowych.

Tabela 24. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	10	10
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	6	7	2
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	2	2

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie szkół realizowane były programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej, wśród których z 2024 roku znalazły się m.in. *Zło dobrem zwyciężaj*, zajęcia profilaktyczne z toksykologiem, a także warsztaty obejmujące profilaktykę uzależnień od substancji psychoaktywnych. Wzięło w nich wówczas udział łącznie 1 127 uczniów³⁰.

W omawianym okresie na terenie gminy Suchy Las funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Jego zadaniem jest m.in. wsparcie osób dotkniętych kryzysami. W 2024 roku poradnictwo w Punkcie świadczone było średnio przez 25 godzin w miesiącu. Porad udzielał specjalista psychoterapii uzależnień³¹. W 2024 roku z porad udzielanych w PIK w zakresie profilaktyki uzależnień skorzystało łącznie 39 mieszkańców Gminy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z porad utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie – 3 osoby w 2022 roku, 4 – w 2023 roku, natomiast w 2024 roku nastąpił wyraźny spadek do 2 osób. W przypadku liczby udzielonych im porad zaobserwowano znaczące wahania – w 2022 roku liczba porad odpowiadała liczbie osób ją otrzymujących, w 2023 roku na 1 osobę przypadało średnio 12 porad, z kolei w 2024 roku były to średnio 2 porady. Może to odzwierciedlać zmieniający się charakter zgłaszanych problemów oraz różny poziom zaangażowania osób korzystających z pomocy w poszczególnych latach.

Znacznie większą grupę stanowią dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym. W 2022 roku udzielono im 87 porad, w 2023 roku nastąpił wzrost do 135, a w 2024 roku ich liczba wyniosła 127. Dane te pokazują, że członkowie rodzin częściej niż same osoby uzależnione, korzystają z dostępnego wsparcia.

³⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

³¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

W obszarze problemów narkotykowych liczba porad dla osób uzależnionych stopniowo rosła mimo wahań w liczbie tych osób – w 2022 roku odnotowano 6 porad, w 2023 roku – 20 porad, a w 2024 roku – 39 porad. Dane wskazują na narastającą potrzebę wsparcia w zakresie uzależnień od substancji innych niż alkohol.

Jednocześnie należy zauważyć, że w latach 2022-2023 nie udzielano porad dla dorosłych członków rodzin osób z problemem narkotykowym – podobne działania podjęto w 2024 roku, gdy ze wsparcia skorzystało 4 mieszkańców, którym udzielono łącznie 10 porad. Może to świadczyć o zwiększonej gotowości rodzin do poszukiwania pomocy lub o nasileniu problemów wymagających wsparcia.

Tabela 25. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	3	4	2
• liczb udzielonych porad	3	50	5
dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	87	43	29
• liczb udzielonych porad	87	135	127
osoby z problemem narkotykowym	6	3	4
• liczb udzielonych porad	6	20	39
dorośli członkowie rodzin osób z problemem narkotykowym	0	0	4
• liczb udzielonych porad	0	0	10

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

Na terenie Gminy funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym, stanowiąca ważny element lokalnego systemu pomocy. Ma za zadanie umożliwić osobom zmagającym się z uzależnieniem regularne spotkania w bezpiecznym i wspierającym środowisku, sprzyjając utrzymaniu abstynencji³².

³²Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

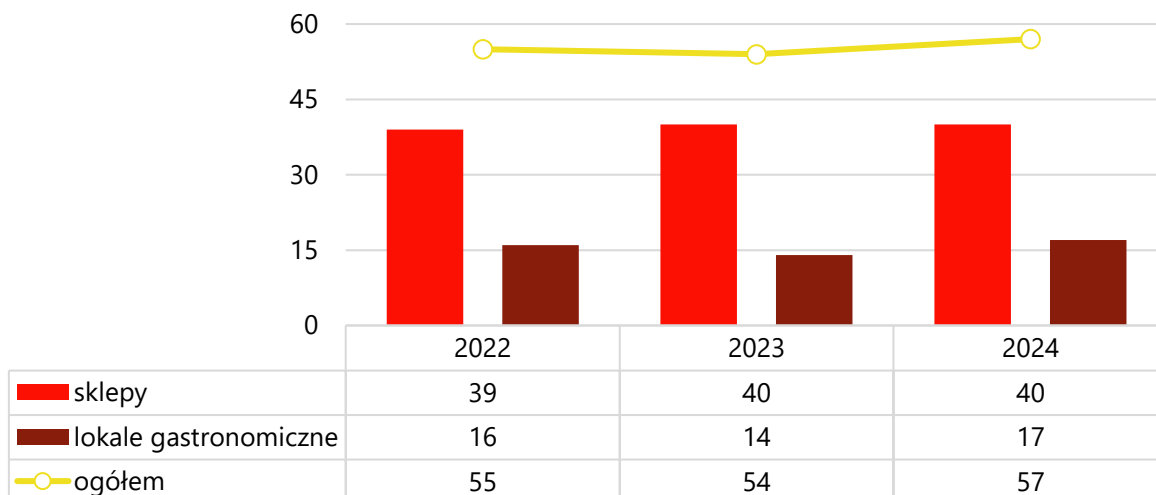
W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Suchy Las. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 29 984 164,50 zł, w tym 10 523 858,71 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 7 079 692,87 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 12 380 612,92 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do roku 2022 łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa spadkowi na poziomie 4,4% , z kolei względem roku 2023 – o 11,3%. Należy jednak zaznaczyć, że dane te nie uwzględniają wzrostu cen wynikającego z inflacji, co oznacza, że faktyczny spadek wartości sprzedanego alkoholu może być nieco bardziej znaczący.

Rysunek 6. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Suchy Las alkoholu w latach 2022-2024

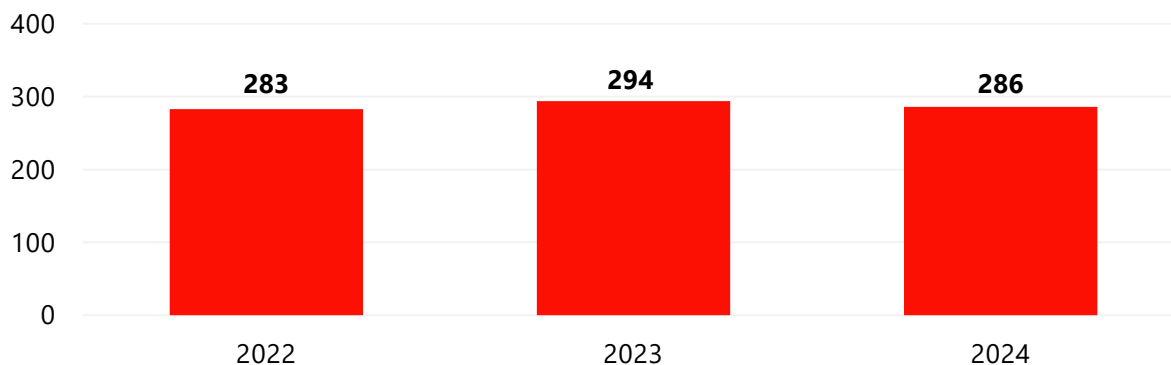
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ulegała wahaniom – w 2022 roku było ich 55, najniższą wartość odnotowano w 2023 roku (54 punkty), z kolei w 2024 roku na terenie Gminy znajdowało się 57 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Każdorazowo większość z nich stanowiły sklepy (punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży) – w 2024 roku było ich 40, podczas gdy liczba lokali gastronomicznych (punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży) wyniosła 17.

Wykres 43. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba dorosłych mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Suchy Las w latach 2022-2024. Jak wynika z danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba ta ulegała wahaniom – największą liczbę odnotowano w 2023 roku (294 osoby), rok ten cechował się mniejszą dostępnością do miejsc sprzedaży alkoholu na tym obszarze. Tendencja ta pokazuje, że regulacja liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych może stanowić istotne narzędzie w ograniczaniu dostępności alkoholu i przeciwdziałaniu negatywnym skutkom jego nadużywania.

Wykres 44. Liczba dorosłych mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Suchy Las w latach 2022-2024

Źródło: BDL GUS oraz Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

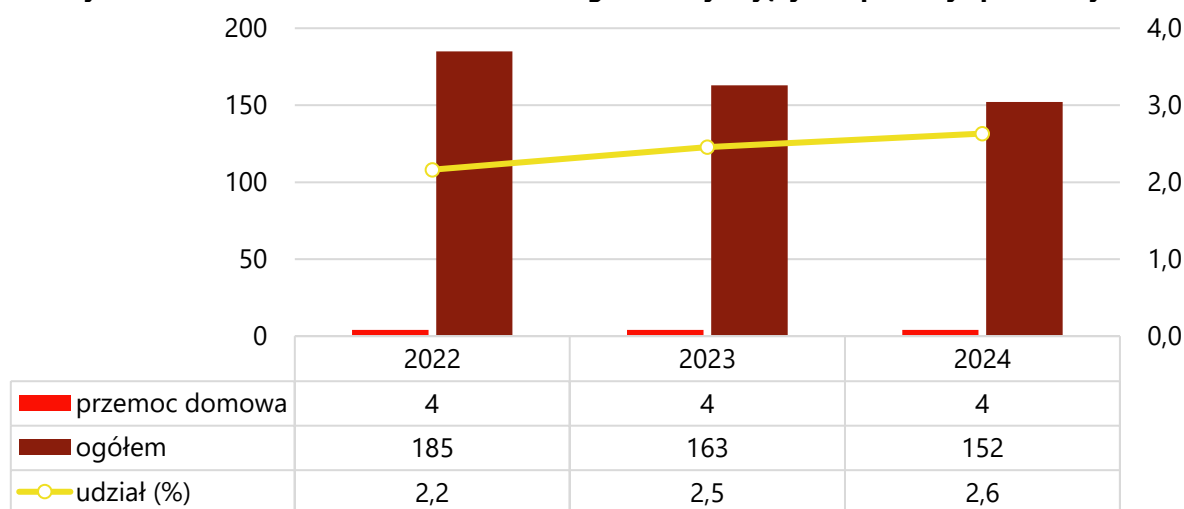
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W latach 2022-2024 z pomocy OPS w Suchym Lesie z powodu przemocy domowej korzystały każdorazowo 4 rodziny, natomiast ich udział w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej uległ wzrostowi – w 2024 roku w stosunku do roku bazowego nastąpił wzrost o 0,4 pp.

Wykres 45. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Suchy Las zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji

i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W latach 2022-2023 odbyły się po 4 spotkania ZI, z kolei w 2024 roku – 6, co wskazuje na wzrost w tym zakresie. Podobne tendencje zaobserwowano w przypadku liczby powołanych grup diagnostyczno-pomocowych – najwięcej funkcjonowało w 2024 roku. W tym samym czasie liczba posiedzeń grup ulegała wahaniom, co może wynikać z różnych czynników, w tym m.in. z różnorodności przypadków, które wymagały indywidualnego podejścia. Ponadto, wahania te mogą być efektem dynamicznie zmieniającej się sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba spotkań ZI	4	4	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	35	42	49
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	142	136	179

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2022, 2023 i 2024.

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w Suchym Lesie.

Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wzrost liczby wszczętych procedur NK – najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (49). Jednocześnie wahaniom ulegała liczba procedur kontynuowanych z lat poprzednich, co pokazuje, że część spraw wymaga długofalowego wsparcia i stałej współpracy instytucji w celu zapewnienia bezpieczeństwa i stabilizacji sytuacji rodzin. Zaobserwowana tendencja podkreśla potrzebę podejmowania działań interwencyjnych i systematycznego monitorowania problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

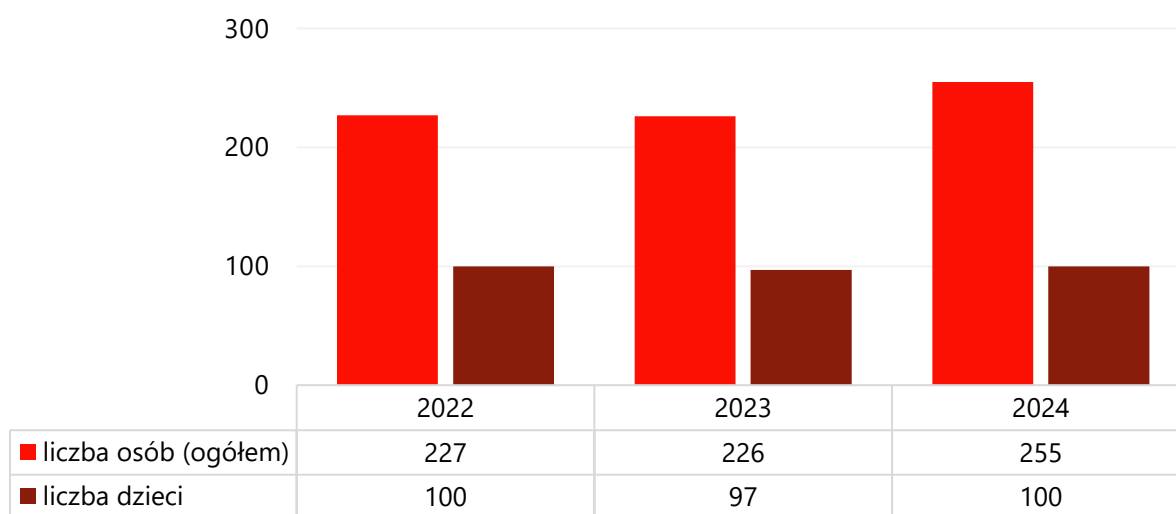
Tabela 27. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur NK w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba wszczętych procedur NK	35	42	49
liczba kontynuowanych procedur NK	24	20	19

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2022, 2023 i 2024.

W latach 2022-2024 liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych ulegała wahaniom. W 2022 roku wsparciem objęto 227 osób, w tym 100 dzieci. W 2023 roku odnotowano spadek liczby osób do 226, a liczby dzieci do 97, natomiast w 2024 roku liczba osób ogółem wzrosła do 255, a liczba dzieci wyniosła ponownie 100. Zwiększenie liczby osób objętych pomocą w 2024 roku jest skorelowane ze wzrostem liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”.

Wykres 46. Liczba osób, w tym dzieci, objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2022, 2023 i 2024.

W 2024 roku w gminie Suchy Las zrealizowano szereg działań wspierających osoby dotknięte przemocą domową, w tym poprzez różne formy poradnictwa. Ogółem z pomocy skorzystały wówczas 153 osoby, które otrzymały wsparcie w zakresie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. Wśród tych osób, najwięcej skorzystało z poradnictwa psychologicznego (45 osób), zawodowego i rodzinnego (35 osób) oraz prawnego (32 osoby)³³. Ponadto, 4 rodziny, które doświadczały przemocy domowej, zostały objęte pomocą finansową w związku z trudną sytuacją materialną.

W tym samym roku podjęto również szereg działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową. Zrealizowano 22 rozmowy z osobami, które były podejrzewane o stosowanie przemocy domowej, z których jedna uczestniczyła w programie korekcyjno-edukacyjnym. Ponadto, Prokuratura wydała nakaz opuszczenia wspólnego lokalu przez 7 osób stosujących przemoc oraz 7 zakazów zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą³⁴.

Jednym z podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy, w których osoby dotknięte przemocą domową mogą uzyskać pomoc i wsparcie jest Punkt Informacyjno-Konsultacyjny. Punkt ten pełni ważną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy, oferując mieszkańcom m.in. poradnictwo psychologiczne, prawne oraz informacje o dostępnych formach pomocy i możliwościach dalszego wsparcia. W 2024 roku z pomocy PIK skorzystało 7 osób doznających przemocy domowej, którym udzielono 31 porad. Dla porównania w 2023 roku były to 3 osoby, które uzyskały łącznie 20 porad, z kolei w 2022 roku ze wsparcia skorzystało 7 osób, przy czym każda z nich otrzymała jedną poradę. Ponadto należy zauważyć, że jedynie w 2022 roku poradnictwem objęto również osoby stosujące przemoc domową – brak takich przypadków w kolejnych latach może sugerować potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc.

³³ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2024

³⁴ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2024

Tabela 28. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego wobec osób dotkniętych problemem przemocy w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	7	3	7
• liczb udzielonych porad	7	20	31
osoby stosujące przemoc domową	9	0	0
• liczb udzielonych porad	9	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W latach 2022-2024 gmina Suchy Las w ramach przeciwdziałania przemocy domowej zaangażowała się w realizację kampanii społecznej „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”. Miała ona na celu mobilizowanie mieszkańców do działania na rzecz zapobiegania przemocy, szczególnie w środowisku szkolnym. W ramach kampanii przeprowadzono różnorodne działania, takie jak spotkania edukacyjne, pokazy filmów oraz warsztaty psychologiczno-pedagogiczne. Dodatkowo, uczniowie zaangażowani byli w literackie zajęcia, które pomogły im lepiej zrozumieć problem przemocy domowej.

Istotnym elementem skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej jest stałe podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w działania pomocowe, interwencyjne i koordynacyjne. Specjaliści pracujący z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami ją stosującymi muszą nieustannie aktualizować swoją wiedzę, aby właściwie reagować na pojawiające się potrzeby oraz zmieniające się przepisy prawne i standardy pracy. Pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku Pomocy Społecznej w Suchym Lesie, odpowiedzialny za prowadzenie procedur NK systematycznie poszerzał swoją wiedzę biorąc udział w szkoleniach i konferencjach dotyczących problematyki przemocy domowej. W latach 2022-2024 brał udział w 12 tego rodzaju szkoleniach i konferencjach.

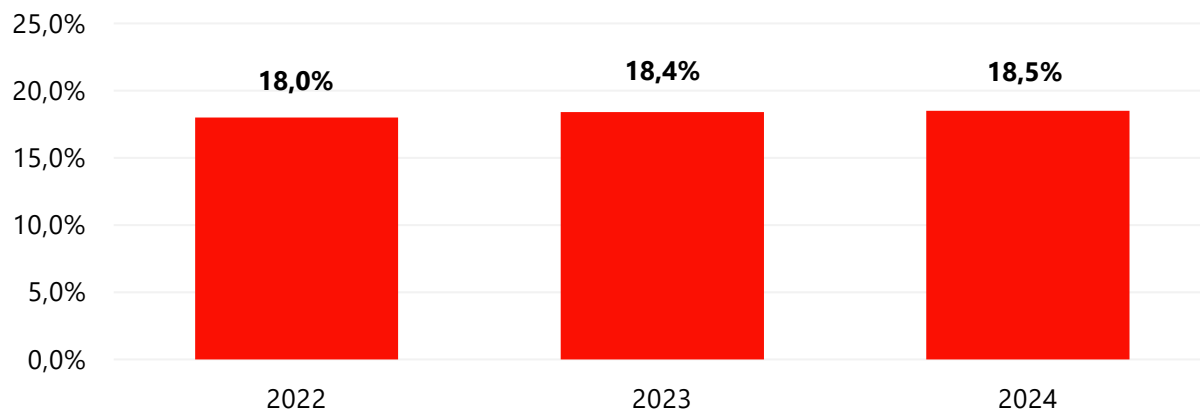
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Suchy Las wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 18,0%, w 2023 roku – 18,4%, z kolei w 2024 roku – 18,5%.

Wykres 47. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024

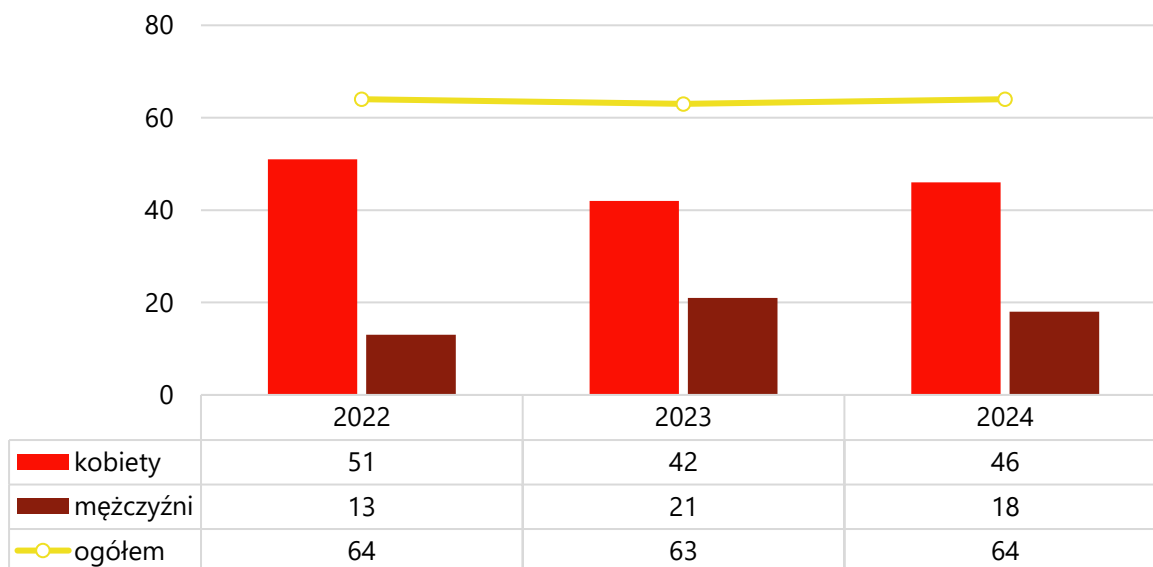

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystały 64 osoby w wieku poprodukcyjnym, z czego 46 stanowiły kobiety, a 18 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym ulegała niewielkim wahaniom, a każdorazowo liczba kobiet była znacznie wyższa niż liczba mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 48. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat liczba wypłaconych świadczeń z tego tytułu uległa blisko dwukrotnemu wzrostowi, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 rok życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	13	24	24
kwota świadczeń (zł)	2 806	5 180	5 180

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Jednym z zasobów w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi,

a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła gmina Suchy Las uległa wzrostowi – w 2022 roku było to 18 osób, z kolei w latach 2023-2024 – po 22 mieszkańców Gminy. Podobne tendencje widoczne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty.

Tabela 30. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	18	22	22
kwota świadczeń (w zł)	672 993	869 880	1 124 944

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Na terenie Gminy realizowane są działania w ramach programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Korpus Wsparcia Seniorów”. Realizowany w 2024 roku Moduł II, obejmował świadczenie „opieki na odległość”, wykorzystując opaski bezpieczeństwa monitorujące samopoczucie osób starszych. Rozwiązanie to wzmacnia poczucie bezpieczeństwa zarówno seniorów, jak i ich bliskich, umożliwiając wsparcie także wtedy, gdy przebywają oni w odległych miejscach. Z tej formy pomocy korzystało wówczas 65 mieszkańców gminy Suchy Las.³⁵

Gmina aktywnie angażuje się również w programy rządowe zwiększające dostęp seniorów do usług wspierających codzienne funkcjonowanie. Przystępując do programu „Opieka 75+”, w 2024 roku pozyskano środki w wysokości 35 230,00 zł na finansowanie usług opiekuńczych dla mieszkańców w wieku 75 lat i więcej. Pozwoliło to zapewnić wsparcie 21 osobom wymagającym regularnej pomocy w miejscu zamieszkania³⁶.

Istotną rolę w aktywizacji społecznej i integracji osób starszych odgrywają kluby seniora. Na terenie Gminy funkcjonuje Klub Seniora „Dębowy Liść” – pierwsza tego typu placówka na tym obszarze powstała w 2008 roku w Suchym Lesie, dziś jej filie funkcjonują również w Biedrusku, Chłudowie oraz Złotnikach-os. Grzybowe i Złotnikach-Osiedle. W 2024 roku we wszystkich filiach zapisanych było łącznie

³⁵ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

³⁶ tamże

414 osób. Miały one możliwość uczestniczyć m.in. w zajęciach sportowych (aerobik, gimnastyka zdrowotna, basen) oraz artystycznych (plastyka), a także wycieczkach krajoznawczych i imprezach plenerowych³⁷.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie rozpoczął realizację projektu „Wielkopolskie Telecentrum Opieki”, na który Gmina pozyskała grant w wysokości 275 284,08 zł z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu. Działania w ramach projektu będą prowadzone do czerwca 2026 roku³⁸. Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie koordynacji oraz dostępu do usług wsparcia w środowisku lokalnym dla osób starszych i ich opiekunów. Projekt obejmuje m.in. uruchomienie Centrum Wsparcia Seniorów, wprowadzenie funkcji koordynatora usług w obszarze wsparcia osób starszych, a także rozszerzenie lub podniesienie jakości usług świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz seniorów i ich opiekunów.

Na terenie Gminy realizowany jest program Ogólnopolska Karta Seniora – edycja Gminy Suchy Las, który stanowi element lokalnej polityki społecznej. Obejmuje system ulg, zniżek i preferencji skierowanych do mieszkańców Gminy, którzy ukończyli 60 lat. Kartę może otrzymać każdy senior zamieszkujący Gminę. Dokument jest wydawany bezpłatnie, na podstawie złożonego wniosku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Program ułatwia seniorom dostęp do różnorodnych ofert usługowych i kulturalnych, wspierając ich aktywność i poprawiając jakość życia w środowisku lokalnym. W 2024 roku wydano 113 Kart, z kolei łącznie jest ich 1 179³⁹.

³⁷ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

³⁸ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za rok 2024

³⁹ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

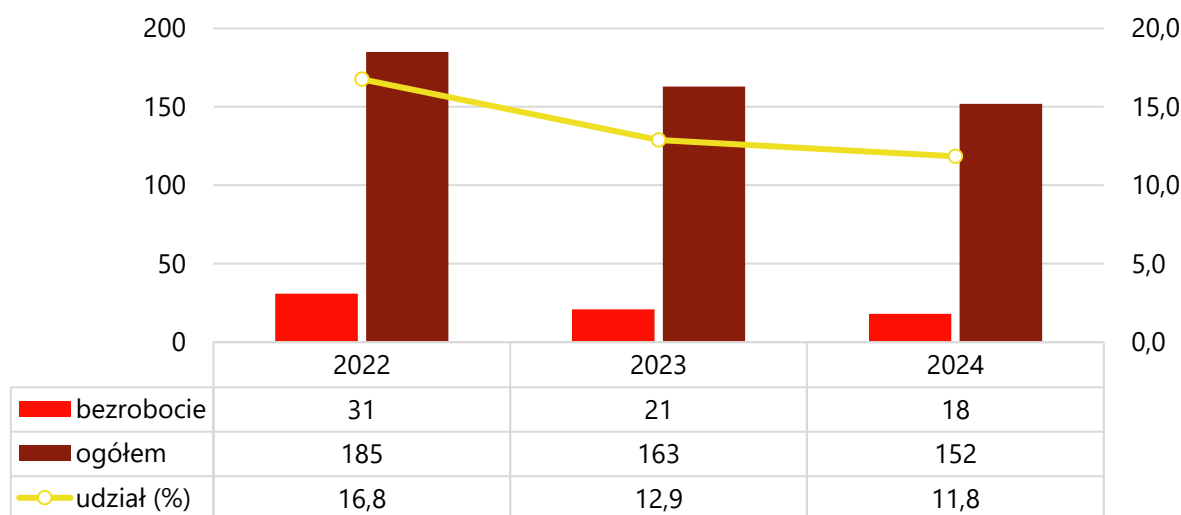
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 31 rodzin korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 21, z kolei w 2024 roku było to 18 rodzin. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej również widoczny jest spadek – w 2024 roku w stosunku do roku bazowego wyniósł on 5,0 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 49. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

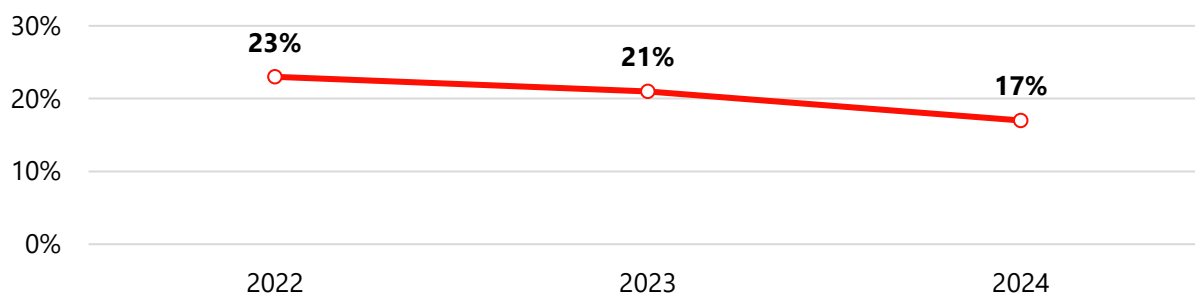

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek jego wartości – w 2022 roku było to 23%, w 2023 roku – 21%, z kolei w 2024 roku uplasował się on na poziomie 17%.

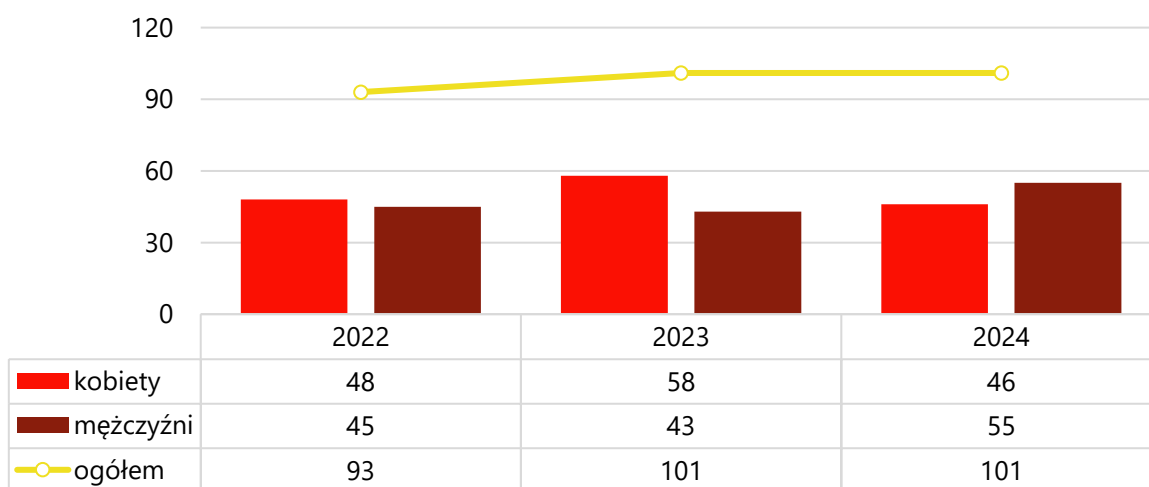
Wykres 50. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu zarejestrowane było łącznie 101 mieszkańców gminy Suchy Las, z czego 55 stanowili mężczyźni, a 46 – kobiety. W omawianym okresie widoczny jest wzrost liczby osób zarejestrowanych w PUP, a pod względem płci dostrzegalne są pewne dysproporcje – w latach 2022-2023 pozostających bez pracy kobiet było więcej niż mężczyzn, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie odnotowano sytuację odwrotną. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 51. Mieszkańcy gminy Suchy Las zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy ulegał wahaniom, a różnica między 2022 a 2024 rokiem wynosi 0,2 pp. Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy powyżej 50 roku życia – w roku bazowym było to 28,0%, w 2023 roku – 36,6%, a w 2024 roku – 33,7%, z kolei udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP uległ wzrostowi o 7,8 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia następująca tabela.

Tabela 31. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Suchy Las w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	9	9,7	4	4,0	10	9,9
do 30 roku życia	13	14,0	16	15,8	22	21,8
powyżej 50 roku życia	26	28,0	37	36,6	34	33,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Długotrwale bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwale pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem. Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Suchy Las oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu poznańskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie

zauważalne są wahania liczby osób długotrwale bezrobotnych – w 2022 roku było ich 48, w 2023 roku – 33, natomiast w 2024 roku – 35. Podobne tendencje widoczne są w przypadku udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP. W przypadku powiatu poznańskiego również dostrzegalne są wahania liczby osób długotrwale bezrobotnych od 771 w roku bazowym, przez 556 w 2023 roku, do 567 w ostatnim roku poddanym analizie. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców zarejestrowanych w PUP uległ spadkowi. Szczegółowe dane w tym zakresie widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 32. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Suchy Las oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu poznańskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	48	33	35
	udział (%)	51,6	32,7	34,7
Powiat	liczba osób	771	556	567
	udział (%)	37,0	26,3	26,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Gmina Suchy Las prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Poznaniu w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

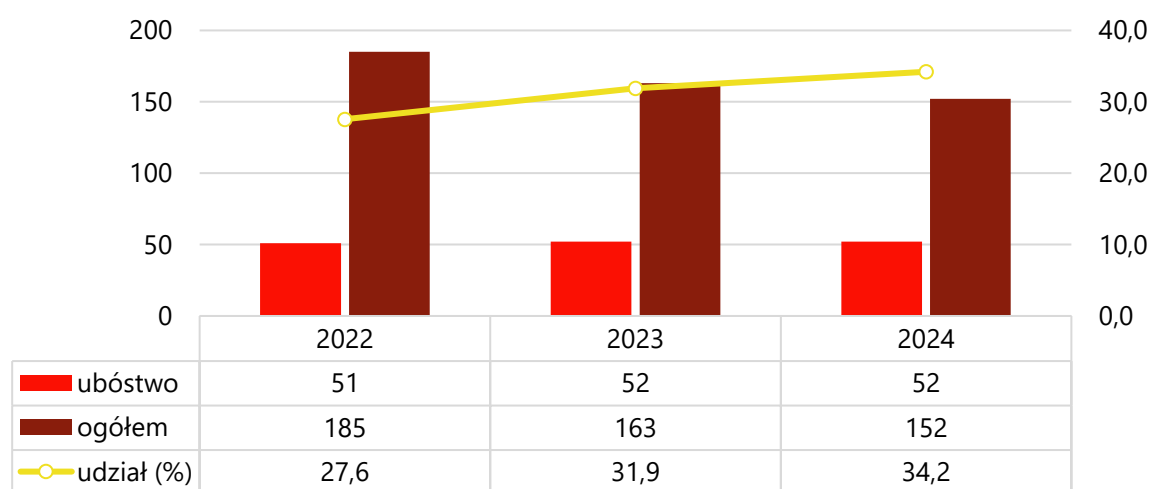
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyczy poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze.

Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2024 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia OPS z powodu ubóstwa w przypadku 52 spośród 152 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 34,2%. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami OPS z powodu ubóstwa wzrosła z 51 w roku 2022 do 52 w latach 2023-2024, zaś ich udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszył się o 6,6 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 52. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat uległa wzrostowi – w 2022 roku było to 13 osób, w 2023 roku – 14, natomiast w 2024 roku ich liczba wzrosła do 18. Kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku również uległa wzrostowi, wynosząc odpowiednio: 68 351 zł w 2022 roku, 75 224 zł w 2023 roku i 106 022 zł w 2024 roku. W przypadku zasiłków okresowych oraz celowych zaobserwowano spadek liczby osób objętych pomocą. Kwota świadczeń w ich zakresie przyjmowała podobne tendencje, dla przykładu przyznany zasiłek

okresowy wynosił kolejno – 97 286 zł w 2022 roku, 68 482 zł w 2023 roku, z kolei w 2024 roku – 49 105 zł. Podobne w przypadku kwoty środków przeznaczonych na zasiłki celowe – w roku bazowym wyniosła ona 181 477 zł, w 2023 roku – 161 562 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie kwota ta spadła do 100 305 zł.

Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	13	68 351	14	75 224	18	106 022
zasiłek okresowy	57	97 286	56	68 482	37	49 105
zasiłek celowy	115	181 477	101	161 652	83	100 305

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne są wahania liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne – w 2022 roku było to 61 osób, w 2023 roku – 68, z kolei w 2024 roku 54 mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie dostrzegalny jest również niewielki wzrost liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych, których odbiorcami w latach 2022-2024 były głównie dzieci – stanowiły one około 90,0% ogółu osób objętych pomocą.

Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	61	68	54
świadczenie niepieniężne:	19	19	20
• w tym dzieci	17	18	19

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2022-2024 liczba gospodarstw domowych z terenu Gminy korzystających ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych ulegała wahaniom, z kolei przeznaczana na ten cel kwota świadczeń wykazywała tendencje spadkowe – najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (125 168 zł).

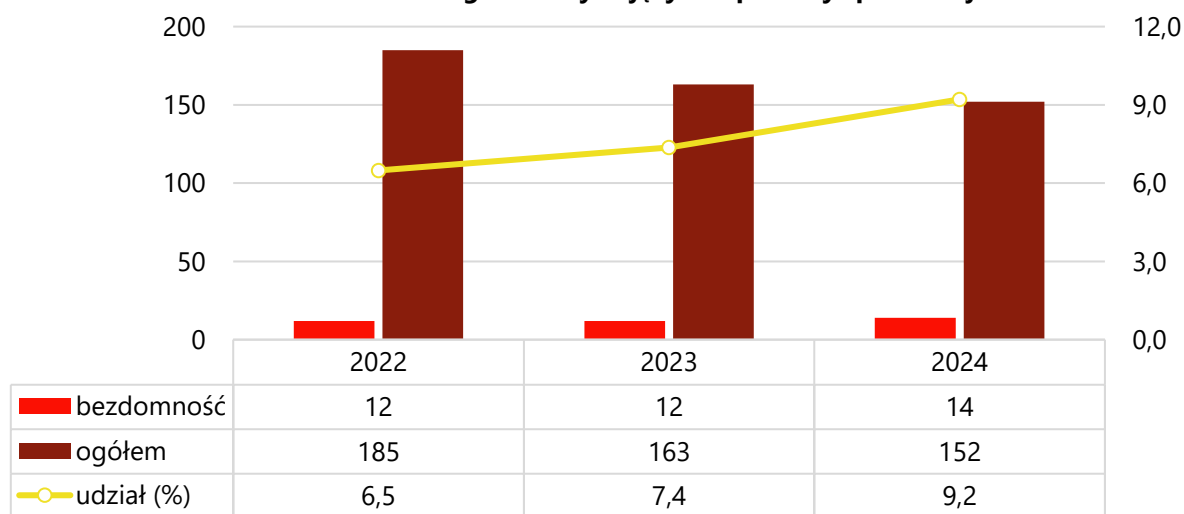
Tabela 35. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota przyznanych świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba gospodarstw domowych	43	45	29
kwota świadczeń (zł)	125 168	120 712	78 466

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W latach 2022-2023 z pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystało po 12 osób, natomiast w 2024 roku odnotowano 14 takich przypadków. Chociaż liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności jest stosunkowo niewielka, problem ten pozostaje istotny ze względu na jego poważne konsekwencje dla jakości życia i bezpieczeństwa osób dotkniętych kryzysem.

Wykres 53. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom pozbawionym miejsca zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Gmina realizuje to zadanie poprzez zapewnienie osobom potrzebującym tymczasowego schronienia w formie noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych lub schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W latach 2022-2024 liczba osób, które zostały objęte tą formą wsparcia uległa spadkowi i ostatecznie w 2024 roku było to 8 osób. W przypadku kwoty przeznaczanej na ten cel odnotowano wahania – najwyższą przekazano w 2024 roku, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

Tabela 36. Liczba osób korzystających ze wsparcia w formie schronienia w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób	11	10	8
kwota świadczeń (zł)	81 187	75 878	96 833

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego⁴⁰.

Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia. Celem podejmowanych inicjatyw jest nie tylko poprawa jakości życia mieszkańców, ale również budowanie świadomości społecznej w zakresie znaczenia zdrowia

⁴⁰ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 14.11.2025]

psychicznego oraz rozwijanie lokalnych zasobów, które mogą skutecznie wspierać osoby w kryzysie.

W roku szkolnym 2023/2024 wszystkie dzieci w gminie Suchy Las, które potrzebowały wsparcia, objęto pomocą psychologiczno-pedagogiczną świadczoną przez pedagogów, psychologów, logopedów i innych specjalistów szkolnych. W tym okresie 66 uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Gmina wspierała system pomocy, przekazując dotację na pokrycie kosztów związanych z funkcjonowaniem filii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, która prowadziła działalność w nowej lokalizacji przy ul. Nowy Rynek 2, zapewniając dostęp do profesjonalnej diagnostyki i terapii⁴¹.

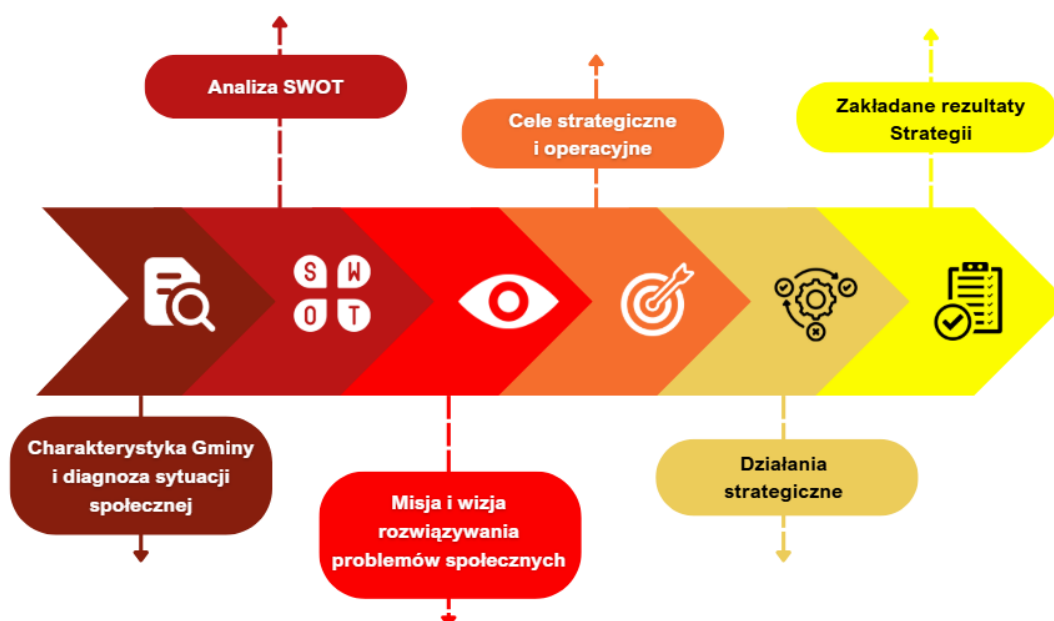
⁴¹ Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2024 roku

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: analiza SWOT, misja i wizja, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych, planowane działania, oczekiwane rezultaty, system aktualizacji, a także zasady monitorowania i ewaluacji. W jej skład wchodzi również ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych. W ramach prac nad dokumentem zorganizowano spotkanie warsztatowe z udziałem organizacji działających w obszarze polityki społecznej w gminie Suchy Las. W ramach warsztatów uczestnicy dokonali identyfikacji elementów wzmacniających funkcjonowanie lokalnego systemu oraz zagadnień wymagających podjęcia dodatkowych działań. Ustalenia te stanowiły istotny wkład w proces diagnozy społecznej, umożliwiając precyzyjne określenie potrzeb oraz kierunków dalszych działań w sferze polityki społecznej Gminy.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu Strategii jest analiza SWOT, która polega na zbadaniu silnych i słabych stron podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala zatem oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Mocne strony (strengths)

Wewnętrzne czynniki pozytywne wyróżniające Gminę na tle innych. Są to takie obszary działalności, które tworzą potencjał i wpływają na kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy.

Słabe strony (weaknesses)

Wewnętrzne czynniki negatywne ograniczające sprawność i rozwój Gminy.

Szanse (opportunities)

Zewnętrzne czynniki pozytywne - cechy i tendencje w otoczeniu Gminy, które mogą stanowić impuls rozwojowy.

Zagrożenia (threats)

Zewnętrzne czynniki negatywne - zbiór sytuacji i procesów, które mogą tworzyć dla Gminy niekorzystne warunki do rozwoju.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Położenie w strefie oddziaływania aglomeracji poznańskiej, zapewniające dostęp do rynku pracy, edukacji i usług. 2. Wzrastająca liczba mieszkańców Gminy na przestrzeni ostatnich lat. 3. Utrzymujący się dodatni przyrost naturalny. 4. Niższa niż w całej Polsce i w województwie wielkopolskim stopa bezrobocia rejestrowanego. 5. Wzrastająca liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. 6. Obecność dużych przedsiębiorstw zatrudniających od 250 do 999 pracowników oraz powyżej 999 osób na terenie Gminy. 7. Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna. 8. Dostępność świetlic wiejskich, realizujących zadania edukacyjne i wychowawcze. 9. Aktywna działalność sołectw na rzecz integracji społecznej. 10. Dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa. 11. Funkcjonowanie na terenie Gminy placówek opieki nad dziećmi do lat 3. 12. Działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych. 13. Obecność placówek opieki medycznej na terenie Gminy. 14. Funkcjonowanie licznych organizacji zrzeszających mieszkańców Gminy, w tym organizacji pozarządowych. 15. Zwiększające się zasoby mieszkaniowe Gminy. 16. Wysokie osiągnięcia edukacyjne uczniów z terenu Gminy potwierdzone wynikami z egzaminów ósmoklasisty.	1. Długotrwała lub ciężka choroba głównym problemem udzielania świadczeń w Gminie. 2. Samotność/izolacja osób starszych jako największy problem społeczny na terenie Gminy, w opinii jej mieszkańców. 3. Osoby starsze główną grupą zagrożoną wykluczeniem społecznym w opinii mieszkańców Gminy. 4. Znaczący udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle osób pozostających bez pracy. 5. Wzrost udziału osób bezrobotnych będących przed 30 rokiem życia w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy. 6. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców i związana z tym konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. 7. Brak systemowych działań wzmacniających kompetencje rodzicielskie. 8. Wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. 9. Wzrost liczby osób umieszczanych w Domach Pomocy Społecznej. 10. Brak wsparcia instytucjonalnego dla osób z niepełnosprawnościami. 11. Niski poziom korzystania z pomocy w zakresie zdrowia psychicznego, wynikający m.in. z uwarunkowań lokalizacyjnych oraz zjawiska stygmatyzacji chorób psychicznych. 12. Nasilający się problem zjawiska przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
17. Dostęp uczniów szkół podstawowych do darmowej komunikacji zbiorowej na terenie aglomeracji poznańskiej. 18. Wsparcie rozwoju uczniów poprzez stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. 19. Duże zainteresowanie czytelnictwem wśród mieszkańców Gminy. 20. Działalność Straży Gminnej w zakresie utrzymania ładu i bezpieczeństwa na terenie Gminy. 21. Aktywna promocja Gminy. 22. Budowanie zaangażowanej wspólnoty mieszkańców poprzez działalność Centrum Wolontariatu. 23. Funkcjonowanie dobrze rozwiniętych i łatwo dostępnych instrumentów wspierających różne grupy mieszkańców, takich jak Sucholeska Karta Mieszkańca, Ogólnopolska Karta Seniora czy KDR. 24. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej (liczby pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców). 25. Rozbudowana oferta edukacyjna, kulturalna i prozdrowotna dla osób starszych dzięki działalności klubów seniora, sprzyjająca ich aktywizacji, integracji i poprawie jakości życia. 26. Realizacja programów wspierających osoby starsze. 27. Działalność Centrum Wsparcia Seniora. 28. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy domowej dzięki funkcjonowaniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. 29. Dostępność grup wsparcia dla osób w kryzysie, w tym dotkniętych problemem alkoholizmu oraz	13. Powszechność alkoholu w życiu rodzinnym sprzyjająca obniżeniu świadomości ryzyka i utrwalaniu niewłaściwych wzorców w środowisku społecznym. 14. Wzrastająca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii. 15. Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, szczególnie w wieku 13-18 lat. 16. Brak Poradni Leczenia Uzależnień. 17. Rosnąca liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. 18. Ograniczony dostęp mieszkańców do specjalistycznego wsparcia wynikający z braku Poradni Zdrowia Psychicznego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
przemocy domowej. 30. Uczestnictwo Gminy w kampaniach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. 31. Spadek liczby mieszkańców Gminy dotkniętych problemem bezrobocia. 32. Wsparcie opiekunów osób zależnych w postaci opieki wytchnieniowej. 33. Systematyczne dostosowywanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności. 34. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. 35. Wsparcie rodzin poprzez działalność Asystenta rodziny. 36. Dostęp do filii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie Gminy.	

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Dostęp do funduszy europejskich i krajowych umożliwiający pozyskiwanie dodatkowych środków na projekty społeczne oraz rozwój lokalnej infrastruktury. 2. Zmiany w polityce społecznej na szczeblu krajowym, sprzyjające rozwojowi usług społecznych oraz wspierających działania lokalne. 3. Rozwój procesu deinstytucjonalizacji, pozwalający na tworzenie bardziej zintegrowanych i zindywidualizowanych form wsparcia, podnoszących jakość życia mieszkańców. 4. Wzrost przedsiębiorczości w regionie, generujący nowe miejsca pracy i wspierający rozwój gospodarczy.	1. Starzenie się społeczeństwa, zwiększające obciążenie systemów opieki zdrowotnej i społecznej oraz osłabiające stabilność gospodarczą. 2. Rozpad więzi rodzinnych w wyniku zmian społeczno-cywilizacyjnych, skutkujący m.in. eurosieroctwem, uzależnieniami behawioralnymi i problemami wychowawczymi. 3. Rosnące zapotrzebowanie na placówki opiekuńcze dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. 4. Izolacja społeczna i samotność osób starszych, negatywnie wpływające na ich zdrowie i jakość życia. 5. Łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych. 6. Wzrost uzależnień behawioralnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
5. Dostęp do programów ogólnopolskich i międzynarodowych oferujących wsparcie społeczne dla różnych grup mieszkańców. 6. Możliwość realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych finansowanych ze źródeł krajowych i unijnych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin. 7. Programy podnoszenia kwalifikacji zawodowych finansowanych ze środków zewnętrznych, sprzyjające rozwojowi kompetencji mieszkańców. 8. Postęp technologiczny i rozwój cyfryzacji, zwiększający dostęp do edukacji, pracy zdalnej i usług społecznych. 9. Wzrost świadomości i zaangażowania obywatelskiego, wzmacniający działania na rzecz społeczności lokalnej. 10. Rosnące znaczenie dialogu międzypokoleniowego, sprzyjającego wymianie wiedzy i budowaniu solidarności społecznej. 11. Zwiększająca się świadomość zdrowego stylu życia i potrzeby działań profilaktycznych. 12. Większa obecność tematyki dotyczącej osób z niepełnosprawnościami w mediach, wpływająca na pozytywną zmianę postrzegania tej grupy. 13. Rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami krajowymi oraz międzynarodowymi, oferującymi granty i wsparcie projektów społecznych.	7. Niskie zainteresowanie rodzin pełnieniem funkcji rodziny zastępczej. 8. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

SZANSE	ZAGROŻENIA
14.Organizacja warsztatów dla rodzin, wzmacniających ich wsparcie i kompetencje. 15.Organizowanie i udział w kampaniach o zdrowiu psychicznym, zwiększających świadomość społeczną. 16.Zmieniające się trendy w edukacji i na rynku pracy, generujące zapotrzebowanie na nowe kwalifikacje i sprzyjające aktywizacji mieszkańców. 17.Wzrost wsparcia dla inicjatyw ekologicznych i klimatycznych, stwarzający nowe możliwości zatrudnienia i projektów społecznych. 18.Rosnące znaczenie zdrowia psychicznego i fizycznego, otwierające szanse na wdrażanie programów wsparcia w tych obszarach. 19.Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej. 20.Rosnąca dostępność i przejrzystość informacji o źródłach pomocy w zakresie problemów społecznych, sprzyjająca skuteczniejszemu korzystaniu z dostępnych form wsparcia.	

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądaną obraz Gminy, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Suchy Las została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie misji, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

Misja

Systematyczne i skoordynowane działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców gminy Suchy Las poprzez efektywne rozwiązywanie problemów społecznych, wspieranie osób i rodzin w pokonywaniu trudności oraz rozwijanie współpracy między instytucjami, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.

Wizja

Gmina Suchy Las to wspólnota otwarta, solidarna i wrażliwa społecznie, w której każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy sytuacji życiowej ma zapewniony dostęp do wsparcia, umożliwiającego samodzielne, godne i aktywne życie w przyjaznym i bezpiecznym środowisku lokalnym

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono 6 celów strategicznych, mających na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

Rysunek 8. Cele strategiczne

Wzmacnianie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój zintegrowanych form wsparcia, poradnictwa i działań profilaktycznych sprzyjających harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

Zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, poprzez tworzenie warunków sprzyjających ich aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i lokalnym.

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia i profilaktyki skierowanego do osób w kryzysie, uzależnionych oraz ich rodzin, a także wzmacnianie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innym formom dysfunkcji społecznych poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej, systemu interwencji i edukacji społecznej.

Wzmacnianie działań na rzecz poprawy zdrowia psychicznego mieszkańców, poprzez rozwój szerokiego wachlarza usług wsparcia środowiskowego, programów edukacyjnych oraz wczesnej interwencji.

Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej oraz społecznej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem, poprzez rozwój programów integracyjnych, współpracę z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi.

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny nr 1. Wzmacnianie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój zintegrowanych form wsparcia, poradnictwa i działań profilaktycznych sprzyjających harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1.1. Zapewnienie rodzinom i opiekunom narzędzi oraz zasobów niezbędnych do właściwego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	OPS	Budżet Gminy
2.	Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	OPS, PPP, PCPR	Budżet Gminy, budżet Powiatu
3.	Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	OPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
4.	Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	OPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 1.1. Zapewnienie rodzinom i opiekunom narzędzi oraz zasobów niezbędnych do właściwego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
5.	Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna).	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodzin korzystających z usług społecznych.	PCPR	Budżet Powiatu
6.	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
7.	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 1.2. Tworzenie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży oraz zapewniającego równe szanse edukacyjne i społeczne.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Rozwój Placówek Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących Placówek Wsparcia Dziennego.	OPS, UG, NGO	Budżet Gminy
2.	Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy, budżet Państwa
3.	Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	OPS, UG, placówki oświatowe	Brak kosztów
4.	Wspieranie rozwoju placówek, zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba dzieci objętych opieką w żłobkach/klubach malucha.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy, budżet Państwa
5.	Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	OPS, UG, CKiBP, GOS, PPP, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
6.	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, CKiBP, GOS, placówki oświatowe	Budżet Gminy, budżet Państwa

Cel operacyjny 1.2. Tworzenie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży oraz zapewniającego równe szanse edukacyjne i społeczne.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
7.	Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	placówki oświatowe	Budżet Gminy
8.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, CKiBP, GOS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2. Zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, poprzez tworzenie warunków sprzyjających ich aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i lokalnym.

Cel operacyjny 2.1. Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dostępu do usług społecznych, umożliwiających im samodzielne funkcjonowanie w ich dotychczasowym środowisku.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy, budżet Państwa, PFRON, Fundusze Europejskie
2.	Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	OPS, NGO, UG, KS	Budżet Gminy
3.	Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych programami.	UG, OPS, NGO	Budżet Gminy, budżet Państwa, PFRON, Fundusz Solidarnościowy
4.	Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu regeneracji.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, NGO	Budżet Gminy, Fundusz Solidarnościowy, budżet Państwa

Cel operacyjny 2.1. Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dostępu do usług społecznych, umożliwiających im samodzielne funkcjonowanie w ich dotychczasowym środowisku.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
5.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością.	OPS, UG, PCPR, NGO	Budżet Gminy, budżet Powiatu, Fundusz Solidarnościowy, budżet Państwa
			Liczba osób objętych wsparciem asystentów.		
6.	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.	UG, OPS	Budżet Gminy, Fundusz Solidarnościowy budżet Państwa, PFRON
			Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.		
7.	Udzielanie pomocy materialnej osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy, budżet Państwa

Cel operacyjny 2.2. Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	OPS, UG, NGO, CKiBP, GOS, KS	Budżet Gminy, Fundusze Europejskie
2.	Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba podjętych działań promujących.	OPS, UG, NGO, CKiBP, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
3.	Organizowanie akcji informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, UG, NGO, KP, SG, CKiBP	Budżet Gminy
4.	Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dostępnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach.	OPS, UG, NGO, CKiBP, GOS	Budżet Gminy
5.	Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami do ośrodków wsparcia.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez ośrodki wsparcia.	Liczba uczestników.	UG, OPS	Budżet Gminy, PFRON, budżet Państwa

Cel operacyjny 2.2. Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
6.	Kontynuowanie działalności Klubów Seniora na terenie Gminy.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora.	UG, NGO, OPS, KS	Budżet Gminy, budżet Państwa
			Liczba uczestników.		
7.	Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy.	OPS, UG, NGO, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
			Liczba osób objętych wolontariatem.		

Cel strategiczny nr 3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia i profilaktyki skierowanego do osób w kryzysie, uzależnionych oraz ich rodzin, a także wzmacnianie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagających się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	OPS, ZI	Budżet Gminy
2.	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, OPS, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
3.	Kontynuowanie działalności grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup wsparcia dla osób uzależnionych.	UG, OPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy, budżet Państwa

Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.	Kontynuowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
5.	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny 3.2. Rozwijanie kompleksowych działań w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia wśród mieszkańców Gminy.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Realizowanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
2.	Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, KP, SG, NGO, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
3.	Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny 3.2. Rozwijanie kompleksowych działań w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia wśród mieszkańców Gminy.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.	Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, OPS, KP, SG, UG, NGO, CKiBP, GOS, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
5.	Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, OPS, UG, KP, NGO, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
6.	Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, CKiBP, GOS	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny 3.2. Rozwijanie kompleksowych działań w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia wśród mieszkańców Gminy.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
7.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu lub zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	UG, GKRPA	Brak kosztów

Cel strategiczny nr 4. Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innym formom dysfunkcji społecznych poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej, systemu interwencji i edukacji społecznej.

Cel operacyjny 4.1. Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur NK. Liczba zakończonych procedur NK.	OPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
2.	Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, UG, GKRPA, ZI, SG, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy
3.	Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	OPS, GKRPA, KP, SG, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Cel operacyjny 4.1. Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.	Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	OPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
5.	Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	OPS, GKRPA, ZI, PCPR	Budżet Gminy, budżet Powiatu
6.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kierowanie ich do ośrodków wsparcia.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	OPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy, budżet Powiatu
7.	Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, OPS, GKRPA, ZI, KP, SG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 4.2. Rozwój działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz zwiększania świadomości społecznej.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Edukacja mieszkańców na temat form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie równych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy.	Liczba zorganizowanych programów/warsztatów.	UG, OPS, GKRPA, ZI, KP, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
2.	Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii.	OPS, GKRPA, ZI, KP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
			Liczba uczestników kampanii.		
3.	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach.	UG, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
			Liczba zorganizowanych warsztatów.		
4.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców, w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych i promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych.	UG, OPS, KP, GKRPA, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 5. Wzmacnianie działań na rzecz poprawy zdrowia psychicznego mieszkańców, poprzez rozwój szerokiego wachlarza usług wsparcia środowiskowego, programów edukacyjnych oraz wczesnej interwencji.

Cel operacyjny 5.1. Tworzenie efektywnego systemu wsparcia oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat zdrowia psychicznego.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
2.	Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	OPS, NGO, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, budżet Powiatu
3.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku wystąpienia problemów natury psychicznej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 6. Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej oraz społecznej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem, poprzez rozwój programów integracyjnych, współpracę z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi.

Cel operacyjny 6.1. Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez skuteczne wsparcie osób pozostających bez pracy.					
Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, OPS, PUP	Budżet Gminy, budżet Powiatu, budżet Państwa, Fundusze Europejskie
2.	Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, PUP, UG	Budżet Gminy, budżet Powiatu
3.	Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w zajęciach Centrum Integracji Społecznej.	Liczba osób skierowanych do Centrum Integracji Społecznej.	OPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 6.1. Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez skuteczne wsparcie osób pozostających bez pracy.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.	Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	PUP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, budżet Powiatu, budżet Państwa

Cel operacyjny 6.2. Wzmacnianie działań na rzecz ograniczenia problemu ubóstwa oraz wspieranie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy, budżet Państwa
2.	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczb dzieci i młodzieży objętych działaniami.	OPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, budżet Państwa
3.	Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	OPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, budżet Państwa

Cel operacyjny 6.2. Wzmacnianie działań na rzecz ograniczenia problemu ubóstwa oraz wspieranie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Lp.	Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
4.	Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, OPS, NGO	Budżet Gminy, budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Suchy Las. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie.

Tabela 37. Ramy finansowe Strategii

rok	Dział					
	851	852	853	854	855	ogółem
	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	edukacyjna opieka wychowawcza	rodzina	
2023	440 753	3 865 938	231 366	1 240	3 743 503	8 282 800
2024	516 261	4 847 147	52 343	0	5 149 425	10 565 176
2025 ⁴²	516 261	4 847 147	52 343	0	5 149 425	10 565 176
PROGNOZA						
2026	529 168	4 968 326	53 652	0	5 278 161	10 829 307
2027	542 397	5 092 534	54 993	0	5 410 115	11 100 039
2028	555 957	5 219 847	56 368	0	5 545 368	11 377 540
2029	569 856	5 350 343	57 777	0	5 684 002	11 661 978
2030	584 102	5 484 102	59 221	0	5 826 102	11 953 527

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

⁴² Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Suchy Las o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030”.	IV kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	na początku każdego roku za rok ubiegły od 2027 r. do 2031 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne.

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor OPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii OPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030, ale również nowe, nieuwjęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja na temat realizacji Strategii przygotowywana będzie przez OPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Suchy Las do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe przedstawiają statystyki z 2024 roku (jeśli nie zaznaczono inaczej), natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany trend zmian w najbliższych latach, tj. do roku 2030.

Tabela 39. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwany trend zmian
Wzmacnianie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój zintegrowanych form wsparcia, poradnictwa i działań profilaktycznych sprzyjających harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	14	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	15,8	spadek
	Wskaźnik deprywacji lokalnej (%).	0,82	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	11	stabilizacja
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	29	spadek
Zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, poprzez tworzenie warunków sprzyjających ich aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i lokalnym.	Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Gminy (%).	18,5%	stabilizacja
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.	64	stabilizacja
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	22	stabilizacja
	Liczba funkcjonujących w Gminie Klubów Seniora.	5	wzrost
	Liczba wydanych Kart Seniora.	113	wzrost
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	31	stabilizacja

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwany trend zmian
	Liczba osób korzystających z usług AOON.	0	wzrost
	Liczba osób objętych wsparciem w ramach opieki wytnieniowej.	5	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	28,9	spadek
Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia i profilaktyki skierowanego do osób w kryzysie, uzależnionych oraz ich rodzin, a także wzmacnianie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	3,3	spadek
	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	2	spadek
	Liczba osób z problemem alkoholowym, którzy korzystali z porad w PIK.	2	wzrost
	Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, którzy korzystali z porad w PIK.	29	stabilizacja
	Liczba osób z problemem narkotykowym, którzy korzystali z porad w PIK.	4	stabilizacja
	Liczba członków rodzin osób z problemem narkotykowym, którzy korzystali z porad w PIK.	4	stabilizacja
	Liczba funkcjonujących w Gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych.	1	wzrost
	Liczba PIK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	1	stabilizacja
	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	57	spadek
	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	286	wzrost

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwany trend zmian
Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innym formom dysfunkcji społecznych poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej, systemu interwencji i edukacji społecznej.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	2,6	spadek
	Liczba wszczętych procedur NK.	49	spadek
	Liczba kontynuowanych procedur NK.	19	spadek
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6/rok
	Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych.	49	stabilizacja
	Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych.	179	stabilizacja
	Liczba osób objętych działaniami grup diagnostyczno-pomocowych.	255	spadek
	Liczba dzieci objętych działaniami grup diagnostyczno-pomocowych.	100	spadek
	Liczba osób doznających przemocy, którzy korzystali z porad w PIK.	7	stabilizacja
	Liczba osób stosujących przemoc, którzy korzystali z porad w PIK.	0	wzrost
Wzmacnianie działań na rzecz poprawy zdrowia psychicznego mieszkańców, poprzez rozwój szerokiego wachlarza usług wsparcia środowiskowego, programów edukacyjnych oraz wczesnej interwencji.	Liczba punktów bezpłatnej pomocy psychologicznej.	1	wzrost
Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej oraz społecznej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem, poprzez rozwój programów integracyjnych, współpracę z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	17,0	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	11,8	spadek
	Liczba mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.	101	spadek
	Udział osób do 30 roku życia w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (%).	21,8	spadek

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwany trend zmian
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	34,7	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	34,2	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	18	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	37	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	83	spadek
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	54	spadek
	Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	20	stabilizacja
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	9,2	spadek

Źródło: Opracowanie własne.

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Suchy Las i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia

efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030 jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
4. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
6. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
7. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
8. Raport o stanie Gminy Suchy Las w 2022, 2023 i 2024 roku.
9. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie za rok 2022, 2023 i 2024.
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026 za rok 2022, 2023 i 2024.
12. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
13. Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.
14. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.
15. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

18. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Źródła internetowe:

1. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>) [data dostępu: 12.11.2025]
2. Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich (<https://krkgw.arimr.gov.pl>) [data dostępu: 14.11.2025]
3. Mapa Egzaminów (www.mapa.wyniki.edu.pl) [data dostępu: 14.11.2025]
4. Mental health, 2022 (www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response) [data dostępu: 14.11.2025]
5. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (<https://poznan.praca.gov.pl>) [data dostępu: 18.11.2025]
6. Urząd Gminy Suchy Las (<https://www.suchylas.pl>) [data dostępu: 12.11.2025]

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wykorzystane metody i techniki badawcze	18
Rysunek 2. Położenie gminy Suchy Las na tle powiatu, województwa i kraju	19
Rysunek 3. Liczba podmiotów z terenu gminy Suchy Las zarejestrowanych w rejestrze REGON według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku).....	24
Rysunek 4. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej.....	36
Rysunek 5. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	37
Rysunek 6. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Suchy Las alkoholu w latach 2022-2024	84
Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego.....	104
Rysunek 8. Cele strategiczne	112

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2026-2030.....	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Suchy Las w porównaniu do powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024	21
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Suchy Las w latach 2022-2024 (w procentach)	22
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024.....	25
Tabela 5. Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2022-2024.....	27
Tabela 6. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2022-2024..	27
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Suchy Las na tle powiatu poznańskiego w 2024 roku.....	31
Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące uczestników programów zdrowotnych realizowanych na terenie Gminy w 2024 roku	32
Tabela 9. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	38

Tabela 10. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024.....	42
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	45
Tabela 12. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024	45
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=121	58
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=121	58
Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=17	63
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=16	63
Tabela 17. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=141	66
Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegrana były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=25	67
Tabela 19. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024	72
Tabela 20. Liczba dzieci z terenu gminy Suchy Las przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024	75
Tabela 21. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024	77
Tabela 22. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024	77
Tabela 23. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024	78

Tabela 24. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024.....	81
Tabela 25. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w latach 2022-2024 ...	83
Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024.....	87
Tabela 27. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur NK w latach 2022-2024	88
Tabela 28. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego wobec osób dotkniętych problemem przemocy w latach 2022-2024	90
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 rok życia na przestrzeni lat 2022-2024	92
Tabela 30. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	93
Tabela 31. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Suchy Las w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024.....	97
Tabela 32. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Suchy Las oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu poznańskiego na przestrzeni lat 2022-2024.....	98
Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	100
Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	100
Tabela 35. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota przyznaných świadczeń w latach 2022-2024.....	101
Tabela 36. Liczba osób korzystających ze wsparcia w formie schronienia w latach 2022-2024	102
Tabela 37. Ramy finansowe Strategii.....	134

Tabela 38. Harmonogram wdrażania Strategii	135
Tabela 39. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	138

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Suchy Las w latach 2022-2024	20
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie poznańskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	23
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Suchy Las w latach 2022-2024.....	23
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim, województwie wielkopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024	25
Wykres 5. Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim i województwie wielkopolskim w latach 2022-2024.....	26
Wykres 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Suchy Las, powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego w 2024 roku.....	28
Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim oraz województwie wielkopolskim w latach 2022-2024	30
Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Suchy Las, powiecie poznańskim i województwie wielkopolskim na przestrzeni lat 2022-2024.....	42
Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Suchy Las w latach 2022-2024	44
Wykres 10. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024.....	44
Wykres 11. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	46
Wykres 12. Płeć uczestników badania: N=148	48
Wykres 13. Wiek: N=148.....	49

Wykres 14. Wykształcenie: N=148	49
Wykres 15. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=148.....	51
Wykres 16. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=148	52
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=148	53
Wykres 18. Jakiego grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=148	54
Wykres 19. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=148	54
Wykres 20. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=148.....	55
Wykres 21. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=148	56
Wykres 22. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=148.....	57
Wykres 23. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=148.....	59
Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=148	59
Wykres 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=148	60
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=148	61

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=148	62
Wykres 28. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=148	62
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=148.....	64
Wykres 30. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=148	64
Wykres 31. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=148.....	65
Wykres 32. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=148.....	66
Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=148.....	67
Wykres 34. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=148	69
Wykres 35. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=148.....	70
Wykres 36. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024.....	73
Wykres 37. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024	73
Wykres 38. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	74

Wykres 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	77
Wykres 40. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024	78
Wykres 41. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	80
Wykres 42. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu narkomanii w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	80
Wykres 43. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024.....	85
Wykres 44. Liczba dorosłych mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Suchy Las w latach 2022-2024	85
Wykres 45. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	86
Wykres 46. Liczba osób, w tym dzieci, objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024	88
Wykres 47. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy Suchy Las na przestrzeni lat 2022-2024.....	91
Wykres 48. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024.....	92
Wykres 49. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	95
Wykres 50. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	96

Wykres 51. Mieszkańcy gminy Suchy Las zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	96
Wykres 52. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	99
Wykres 53. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	101